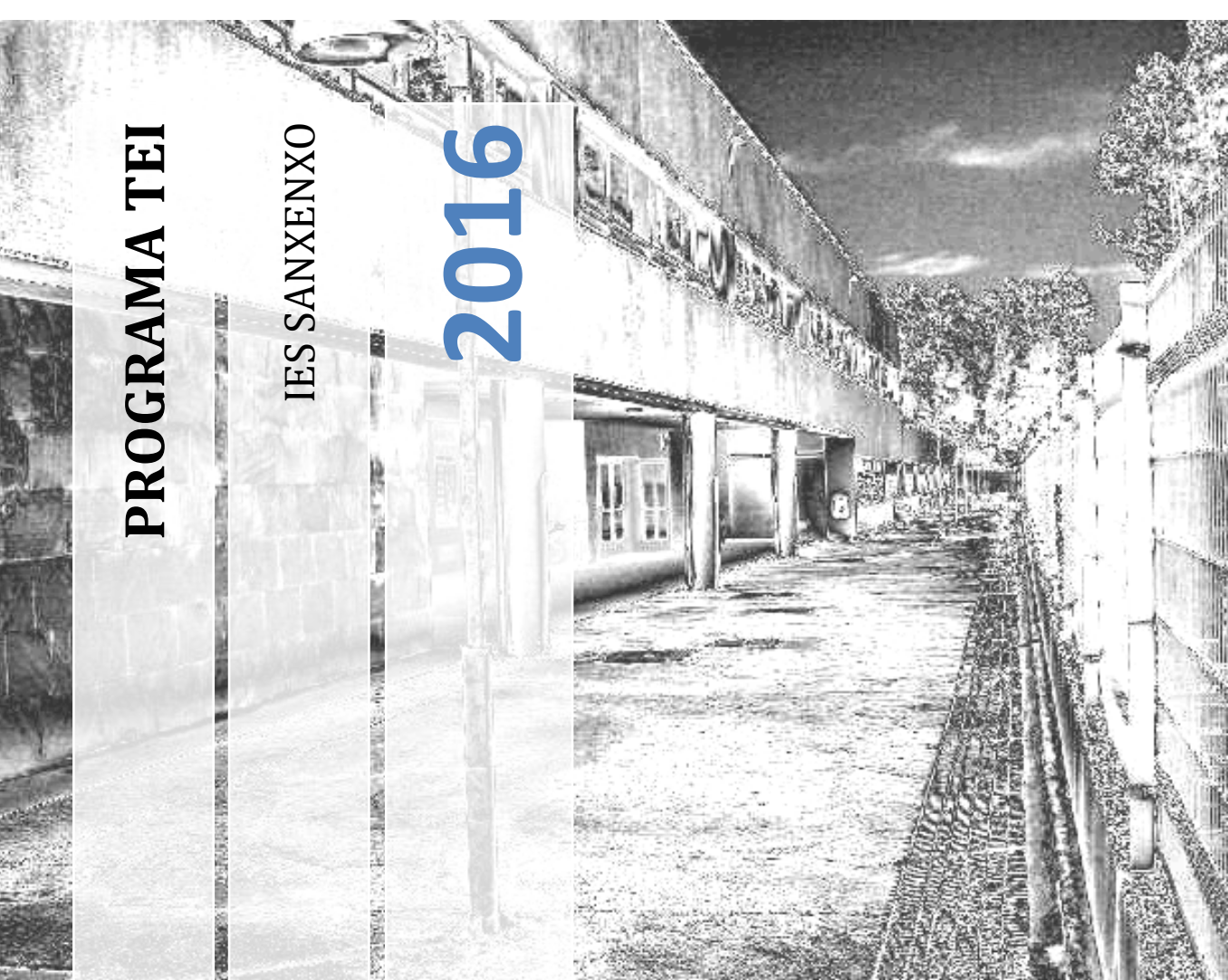

PROGRAMA TEI

IES SANXENXO

2016

TITORÍA ENTRE IGUAIS

XUNTA DE GALICIA

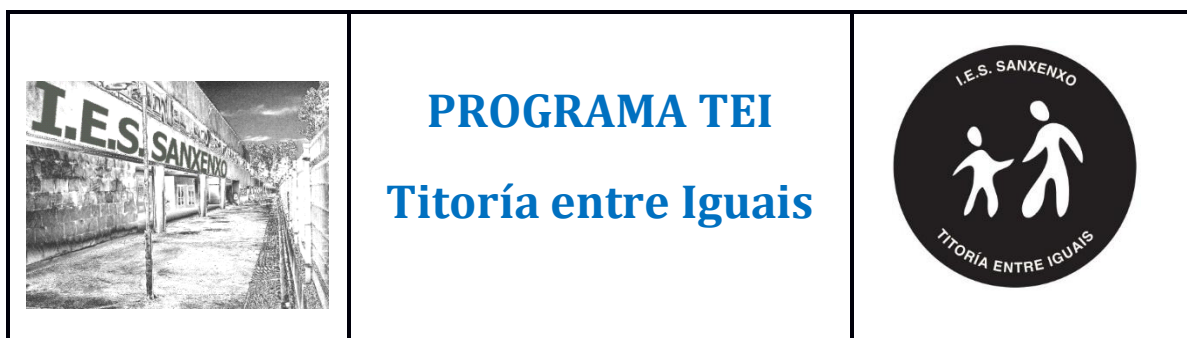
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO

Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)

Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es

Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

INDICE DOSIER PROGRAMA TEI DEFINITIVO

<ul style="list-style-type: none"> • PORTADA	<ul style="list-style-type: none"> • Título: Programa TEI. • Anagrama TEI. • Anagrama e nome do centro.
<ul style="list-style-type: none"> • INDICE DO DOSSIER FINAL • INDICE DE PLANIFICACIÓN • AUTORIZACIÓN	<ul style="list-style-type: none"> • Dos contidos e paxinación • Non incluír no informe final. • Achegar autorización asinada.
<ul style="list-style-type: none"> • INTRODUCCIÓN/XUSTIFICACIÓN	<ul style="list-style-type: none"> • Introducción e xustificación. • Nome e apelidos dos compoñentes do grupo de adaptación do TEI.
<ul style="list-style-type: none"> • SINTESIS PROGRAMA TEI	<ul style="list-style-type: none"> • Características xerais do programa. • Organización en grandes apartados do Programa TEI.
<ul style="list-style-type: none"> • ESTRUCTURA E ORGANIZACIÓN	<ul style="list-style-type: none"> • Proceso de organización do Programa TEI e os elementos implicados.
<ul style="list-style-type: none"> • INFORMACIÓN E SENSIBILIZACIÓN DO ALUMNADO TITORIZADO	<ul style="list-style-type: none"> • Impresión do PW utilizado (Portada, 6 diapositivas por páxina). • Cuberta dos vídeos utilizados (habitualmente 3/4 -crónicas e outros dous ou tres-) se é posible deberían estar descargados e ubicados dentro do PW utilizado • Díptico aspectos xerais de violencia e mitos. (metodoloxía de utilización)
<ul style="list-style-type: none"> • INFORMACIÓN E SENSIBILIZACIÓN DO ALUMNADO TITOR	<ul style="list-style-type: none"> • Impresión do PW utilizado (Portada, 6 diapositivas por páxina) • Cuberta dos vídeos utilizados (habitualmente 3/4 -crónicas e outros dous ou tres-) se é posible deberían estar descargados e ubicados dentro do PW utilizado. • As curtas utilizados poden ser os mesmos ou diferentes ós de primeiro.

	<ul style="list-style-type: none"> • Díptico sobre aspectos xerais da violencia e mitos. (metodoloxía de utilización).
<ul style="list-style-type: none"> • SOLICITUDE E ASIGNACIÓN DO ALUMNADO VOLUNTARIO	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizar o listado da clase e marcar o alumnado que non desexan ser titores/as. • Límites ou non para poder ser titores/as (expedientes). • Respectar a vontade dos que non queren ser titores. • OPCIONAL: Sinatura do documento de solicitude de titorización.
<ul style="list-style-type: none"> • FORMACIÓN DO ALUMNADO TITOR	<ul style="list-style-type: none"> • Impresión do PW utilizado (Portada, 6 diapositivas por páxina). • Cuberta dos vídeos utilizados (habitualmente 3/4 -crónicas e outros dous ou tres-) se é posible deberían estar descargados e ubicados dentro do PW utilizado • As curtas utilizados deberán ser diferentes ós da sesión informativa. • Díptico, se non se utilizaron na fase de información e sensibilización. • Entrega de nomeamento e carne por parte da dirección do centro.
<ul style="list-style-type: none"> • DIPLOMA DE NOMEAMENTO (este ano non se entregaron)	<ul style="list-style-type: none"> • Anagrama e nome do Centro educativo. • Anagrama e nome do Programa TEI. • Sinatura e entrega da Dirección. • Sinatura do alumnado.
<ul style="list-style-type: none"> • CARNÉ TEI COMO TITORA/TITOR	<ul style="list-style-type: none"> • Anagrama e nome do centro educativo. • Anagrama e nome do Programa TEI. • Nome, fotografía e curso do alumnado. • Plastificado. • Entrega da dirección.
<ul style="list-style-type: none"> • DETERMINACIÓN DE NECESIDADES DO ALUMNADO TORIZADO	<ul style="list-style-type: none"> • Táboa que se utiliza, non é necesario que consten os nome, se o anagrama do centro e do programa.
<ul style="list-style-type: none"> • DETERMINACIÓN DE COMPETENCIAS DO ALUMNADO TITOR	<ul style="list-style-type: none"> • Táboa que se utiliza, non é necesario que consten os nomes, só o anagrama do centro e do programa.
<ul style="list-style-type: none"> • ASIGNACIÓN DE TITORES/AS E TORIZADOS/AS	<ul style="list-style-type: none"> • Relación definitiva de asignación de titores /as e titorizados/as coas necesidades e as competencias.
<ul style="list-style-type: none"> • PRESENTACIÓN DE TITORES/AS E	<ul style="list-style-type: none"> • Entrevista có anagrama do centro e do

TITORIZADOS/AS	programa. <ul style="list-style-type: none"> • Actividades cooperativas. • Lugar de realización e metodoloxía.
<ul style="list-style-type: none"> • PLANIFICACIÓN DAS ACTIVIDADES PROGRAMADAS	<ul style="list-style-type: none"> • Planificación de todas as actividades do programa TEI (cohesión, tutoría, formación permanente, avaliación).
<ul style="list-style-type: none"> • ACTIVIDADES DENTRO DEL PLAN DE ACCIÓN TITORIAL.	<ul style="list-style-type: none"> • Tres actividades por trimestre e por curso, total 9 actividades para primeiro e 9 para terceiro que estarán incluídas no PAT e identificadas como programa TEI, e tamén incluídas no informe do TEI. • É conveniente que haxa 3 actividades por centro de interese (pode coincidir ou non có utilizado na valoración). • A temporización pode ser por centro de interese e trimestre ou ben anual intercalando os centros de interese.
<ul style="list-style-type: none"> • ACTIVIDADES DE COHESIÓN DE EQUIPOS TITORES/AS E TITORIZADOS/AS	<ul style="list-style-type: none"> • obxectivo é consolidar e facilitar a relación titor/a-titorizado/a. • Unha ou dúas por trimestre. • Na hora de tutoría. Se as tutorías non son na mesma franxa horaria, alternanse as horas de tutoría para facer coincidir a dos dous grupos. • A estrutura da sesión é a seguinte: 15 minutos de reunión das parellas e o resto do tempo para actividades lúdico-recreativas formando equipos por parellas.
<ul style="list-style-type: none"> • VALORACIÓN E FORMACIÓN PERMANENTE DOS/AS TITORES/AS	<ul style="list-style-type: none"> • Primeiro trimestre: Actividade sobre o centro de interese da inclusión: Preguntas de valoración do trimestre, curtas e preguntas, en caso si de considerarse oportuno. • Segundo trimestre: Igual que co primeiro pero cambiando o centro de interese. • Terceiro trimestre: Igual que cós outros dous pero cambiando o centro de interese. Debe incorporarse una valoración xeral do curso.
<ul style="list-style-type: none"> • DIPLOMA DE RECOÑECIMENTO	<ul style="list-style-type: none"> • Anagrama e nome do Centro educativo. • Anagrama e nome do Programa TEI. • Firma e entrega da Dirección.
<ul style="list-style-type: none"> • RECURSOS	<ul style="list-style-type: none"> • Concretar os necesarios para levar a cabo o programa, polo menos:

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	<ul style="list-style-type: none"> • RR.HH. • Económicos. • Organizativos (espazo e tempo).
<ul style="list-style-type: none"> • TEMPORALIZACIÓN E PROCESO DE IMPLEMENTACIÓN	<ul style="list-style-type: none"> • Modelo cas actividades organizadas de forma cronolóxica do proceso de aplicación e implantación do Programa TEI no centro educativo, facendo constar, os espazos, horarios e responsable.
<ul style="list-style-type: none"> • AVALIACIÓN E MEMORIA E ANEXOS	<ul style="list-style-type: none"> • De final do curso • Alumnado • Claustro • Equipo directivo

AUTORIZACIÓN:

PARA A UTILIZACIÓN DE MATERIAIS E METODOLOXÍA DO PROGRAMA TEI. TUTORÍA ENTRE IGUAIS

O proxecto que se desenrola a continuación está baseado na idea orixinal do **PROGRAMA TEI, Tutoría entre Iguais**, para a mellora de convivencia, prevención da violencia e o acoso escolar, o autor é Andrés González Bellido.

Andrés González Bellido, como autor do **Programa TEI** e coordinador do Grupo de Investigación do Programa TEI do Instituto de Ciencias da Educación da Universidade de Barcelona:

Autoriza expresamente ao Instituto IES Sanxenxo, para facer uso dos materiais orixinais e da metodoloxía do Programa TEI, para a súa adaptación, contextualización e aplicación exclusiva no centro educativo.

O proceso de formación e supervisión para a readaptación de material foi realizado **por Andrés González Bellido** (Coordinador do Grupo de Investigación do Programa TEI do ICE da Universidade de Barcelona).

O proceso de adaptación, contextualización, desenvolvemento e aplicación do programa TEI foi realizado por un equipo de profesorado do centro autorizado, seguindo as pautas e a metodoloxía específica do Programa TEI.

E para que conste, firma a presente autorización.

Andrés González Bellido

Autor e coordinador do Programa TEI

abellido6@gmail.com

1. INTRODUCCIÓN

O programa de tutores entre iguais del IES Sanxenxo de Sanxenxo, ten como principais obxectivos **mellorar a integración escolar e traballar por unha cultura de escola inclusiva e por a non violencia**, desenrolando relacións entre iguais mais satisfactorias.

Por experiencias en outros países y outros institutos, valórase de forma moi positiva a **participación activa dos iguais** en todo proxecto de convivencia dun centro. Se ha visto como entre iguais trátanse varios temas como os problemas de transición da escola primaria á escola secundaria, a prevención do abuso do poder, a resolución de conflitos, as dificultades de amizade, etc.

Os iguais non se encontran solos. O resto da comunidade educativa e consciente de que tamén debe encontrarse implicada nesta forma de convivir e ten que facilitar a información, a formación e o apoio para que os alumnos poidan desenvolverse neste novo marco.

Na era da xestión do coñecemento

A era da xestión do coñecemento desembarcou de cheo na nosa sociedade e as organizacións viron a **importancia das persoas como individuos e como membros dunha rede de coñecemento.**

Esta é unha rede que non pode desatarse do aspecto social que implica toda interrelación. A calidade nunha interrelación san, implica respecto e tolerancia pola individualidade e a pluralidade dos seus membros. **Un convivir en valores morais** que potencie os dereitos humanos, a convivencia, o desenvolvemento do potencial da persoa e que dificulte a aparición dun abuso de poder.

A rede de coñecemento reforza a idea de que a **aprendizaxe** non debe ser unicamente de arriba a abaixo, de forma xerarquizada, **tamén prodúcese de forma horizontal** entre iguais e todos poden aportar algo.

A rede de iguais pode ser un **gran motor de cambio de comportamentos e actitudes** que poden favorecer a prosocialidade dos seus membros, a súa seguridade e a autoestima, e de paso favorecer unha actitude positiva na aprendizaxe de tipo máis académico.

O centro educativo como organización e microsistema da sociedade que é, ten algúns riscos da sociedade moderna na que vivimos. O abuso de poder tamén forma parte. Quizais, a diferenza, a menudo radica en que na escola, lugar seguro por antonomasia dos chicos e chicas, pode existir unha **falta de conciencia por parte do alumnado do que é un abuso de poder e a repercusión na persoa** que o sofre, en quen exerce o abuso e en aqueles que viven este abuso coma espectadores.

Parece que aínda existe unha **confusión entre liderazgo e abuso de poder**, non só dentro do centro educativo, senón tamén fora do centro educativo. Hai que desterrar a crenza, que parece que ven de lonxe, que o liderazgo implica abuso de poder e que as consecuencias do abuso mentres non chegue o sange o río é unha cousa de nenos sen importancia, unha broma, etc.

Entender que **un bo líder non é aquel ao que os demais lle teñen medo, é aquel que é valorado polos demais**, aquel que é tolerante, que respecta e é respectado polos demais, aquel que sabe aceptar un punto de vista diferente ao seu e non intenta impoñer pola forza, senón consensuando e construíndo. Aquel que non obriga a facer cousas aos outros que impliquen un risco ou dano a un terceiro, que se preocupa e entende o sufrimento dos demais. Aquel que non emprega a violencia ou a intimidación coma estratexia para resolver as dificultades.

Débase considerar a **influencia externa que tamén xenera confusión** nos chicos e chicas. Por un lado unha mensaxe a favor da convivencia, con actitudes altruístas, democráticas e prosociais en que moitos chicos e chicas están vinculados, así como unha mensaxe competitiva, agresiva, presente na sociedade de consumo na que vivimos que a miúdo reforza unha de sensibilización emocional.

Todo isto fai que o reto de facer dos centros educativos, un espazo de convivencia no que se fomente a aceptación, a tolerancia, a resolución de conflitos de forma pacífica e a non violencia en tódalas formas, incluída de forma clara o bullying, pase pola **implicación no mesmo de toda a comunidade educativa**: persoal do centro, persoal docente, pais e nais e de forma moi especial o alumnado. Débase entender que **o paso da escola primaria á escola secundaria** coincide con **cambios moi importantes** para o alumnado tales como:

- Cambio de **entorno físico**: cambio de escola que as veces está acompañado de ubicación xeográfica.
- O cambio de **compañeiros**: a miúdo forman parte dun novo grupo e non sempre coñecen ós compañeiros.
- Cambio de **posición**: o pasar de ser os maiores a ser os pequenos.
- Un **novo sistema** escolar, con mais profesores.
- **A entrada "formal" na adolescencia** e o que conleva a nivel social, valorando moito a aceptación e formar parte do grupo.
- Inicio para moitos/as do que será unha serie de cambios físicos e hormonais propios da **puberdade**.

Situacións que requiren unha integración e adaptación ao novo entorno, un xerar de novas relacións sociais, un momento no que o alumnado pode ser mais vulnerable en diferentes planos: persoal, académico e social. Respecto á Educación secundaria, é **no primeiro e segundo curso da ESO nos que os estudos remarcan mais casos de violencia entre iguais**.

O proceso de implementación e desenvolvemento do PROGRAMA TEI no IES Sanxenxo, está coordinado polo equipo TEI do centro integrado polas seguintes persoas:

- **Cristina Gómez Iglesias (Orientadora)**
- **Alba Fuentes Sánchez (Directora)**
- **Pilar Gigirey Pérez (Xefa de Estudos)**
- **Titores e titoras de 1º e 3º ESO.**
- **Mª José Iglesia Iglesia (Coordinadora da comisión de Igualdade)**

A revisión e readaptación do PROGRAMA TEI foi realizada por **Cristina Gómez Iglesias e Alba Fuentes Sánchez**.

2. XUSTIFICACIÓN

O IES Sanxenxo decide participar no proxecto TEI coa aprobación do Claustro de profesores e o visto bo do Consello Escolar.

O centro está situado na vila de Portonovo, pertencente ao Concello de Sanxenxo. Neste concello o sector económico máis importante é o hostaleiro, xa que se trata dunha zona turística.

O alumnado está composto por 307 alumnos/as que proveñen na súa maioría das parroquias de Adina, Dorrón e Padriñán, ademais de Portonovo e Sanxenxo.

O Claustro de profesores está composto por 31 profesores/as na súa maioría definitivos e conta con 5 membros de persoal non docente.

A organización do Centro ven dada pola utilización de aulas materia polo que o noso alumnado cambia de aula en cada sesión.

A partir da enquisa sobre Convivencia de centro proposta pola Consellería de Educación para toda a comunidade educativa, observamos que o nivel de conflitos no noso centro é escaso pero tamén que os problemas detectados circunscríbense a aquelas situacións nas que o alumnado é menos observado polo profesorado: recreos, corredores do centro en intercambios de clase e transporte escolar.

Estas situacións son precisamente as máis propicias para o acoso escolar.

O feito de que haxa alumnado preparado para intervir neses posibles conflitos permitirá, segundo o noso punto de vista, reducir os problemas que poidan xerarse e, polo tanto, mellorar a convivencia.

O noso grupo de traballo TEI conta coa participación dos profesores/as-titores/as de 1º, 3º ESO, Directora, Xefa de estudos e Orientadora.

A través de distintas reunións, e despois da formación recibida, organizámonos para poñer en marcha o proxecto.

As titorías de 1º e 3º ESO están organizadas na mesma franxa horaria co obxecto de favorecer os encontros entre alumnos/as.

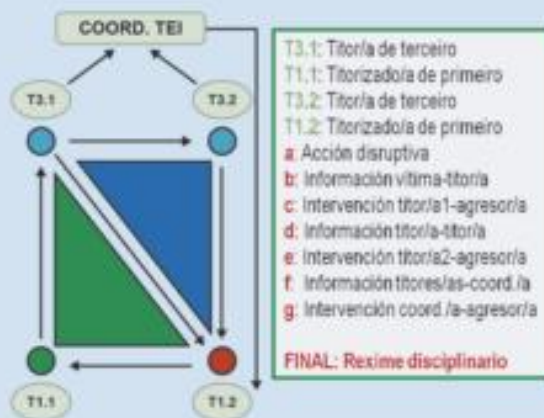
Cada titor/a estableceu unha clasificación dos seus alumnos en función de características persoais e emocionais, como aparece establecido no proxecto TEI orixinal.

A 1ª semana de febreiro estará destinada a proporcionar información e a sensibilizar ao alumnado respecto ao bullying e/ou acoso escolar.

Nesas sesións, impartidas pola Orientadora, estará presente o titor/a do grupo correspondente.

Os materiais de información e sensibilización foron traducidos ao galego e en todos eles incorporouse un Logo identificativo do noso proxecto.

PROCEDENDO DE INTERVENCIÓN

- Debemos partir do concepto de **DIÁLOGO** e nunca entrar en condutas violentas nin pelexas.
- No caso de conflito entre titória e alumnado titorizado, fálase co coordinador/a.

CUALIDADES DUN BO TITOR/A

- 1 Ser comprensivo/a
- 2 Ofrecer confianza
- 3 Ser asertivo/a
- 4 Ser de fiar
- 5 Saber escoitar
- 6 Confidencialidade
- 7 Ser bondadoso/a
- 8 Ser amigable
- 9 Ser respectuoso/a
- 10 Ser calmo/a e obxectivo/a
- 11 Facer equipo
- 12 Ser empático/a

PROGRAMA TEI Titoría Entre Iguais

CARACTERÍSTICAS

- É unha estratexia preventiva de participación e intervención na convivencia do centro educativo.
- Está deseñado e aplicado como medida preventiva contra a violencia e o acoso escolar.
- Ten carácter institucional, implica a toda a comunidade educativa.
- O alumnado de terceiro curso de secundaria titorizan aos de primeiro.

OBXECTIVOS

- Previr as consecuencias do acoso escolar, persoais, educativas e sociais.
- Facilitar o proceso de integración do alumnado.
- Crear un referente (titória), para favorecer a autoestima e diminuir a inseguridade, de espazos e organizacións descoñecidas.
- Compensar o desequilibrio de poder e forzas propias da violencia e o acoso, dende unha perspectiva preventiva e disuasoria.
- Integrar a **TOLERANCIA CERO** como un signo de identidade e do centro.

MITOS: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

1. O acoso escolar son só bromas e burlas		
2. Hai persoas que merecen que as acosen.		
3. Os acosadores son sempre rapaces.		
4. Os/as que se queixan dos/as acosadores/as son uns/unhas choróns/as.		
5. O acoso é unha parte normal do proceso de crecemento.		
6. Os/as agresores/as desaparecen se se ignoran.		
7. Os/as acosadores/as métese con outras persoas porque os consideran febles.		
8. Dicirle a un adulto ou a un profesora que ser obxecto de acoso é de chivatos.		
9. A mellor forma de tratar un acosador/a é pelexándote ou devolvéndolle o golpe.		
10. Pode ser que as persoas que son obxecto de acoso sintan sufrimento durante un tempo, pero acaban superándoo.		

REFLEXIÓNS

1. O acosador sempre ten intención de facer dano.
2. O acoso non se pode xustificar NUNCA baixo ningún concepto.
3. A violencia é independente do xénero.
4. O acoso fai moito dano. Ten que cortarse desde os primeiros síntomas.
5. Non forma parte do desenvolvemento individual, é un abuso de poder.
6. Non podemos ignorar a violencia, repetirse sempre que o/a acosador/a queira. Debe denunciarse!
7. Os/as acosadores/as necesitan mellorar a súa autoestima a costa doutra persoa que considera inferior.
8. A denuncia do acoso é unha cuestión de dignidade e xustiza.
9. A violencia xenera violencia. Non está xustificada de ningunha das maneiras.
10. O acoso é moi doloroso para as vítimas, deixa cicatrices físicas, psicolóxicas e emocionais.

OS NOSOS DEREITOS

Todas as persoas temos DEREITO a ser ben tratadas

- NINGUÉN debe pegarme, ni darme empuxóns.
- NINGUÉN debe facerme dano fisicamente.
- NINGUÉN debe ameazarme ni meterme medo.
- NINGUÉN debe collerme nin estragar as miñas cousas.
- NINGUÉN debe insultarme.
- NINGUÉN debe burlarse ni mofarse de min.
- NINGUÉN debe difundir rumores sobre min.
- NINGUÉN debe expulsarme do grupo.
- NINGUÉN debe impedirme xogar cos meus compañeiros.

OS NOSOS DEBERES

Todas as persoas temos o DEBER de tratar ben aos demais.

- EU non debo pegar nin dar empuxóns.
- EU non debo facer dano fisicamente a ninguén.
- EU non debo ameazar nin meter medo a ninguén.
- EU non debo coller nin estragar as cousas dos demais.
- EU non debo insultar a ninguén.
- EU non debo mofarme nin rirme de ninguén.
- EU non debo difundir rumores sobre as outras persoas.
- EU non debo excluir a ninguén do grupo.
- EU non debo impedir a ninguén xogar cos compañeiros.

CALENDARIO TEI

1º TRIMESTRE

- Información e sensibilización
- Formación tutores/as
- Entrega diploma nomeamento
- Entrega carné
- Presentación parellas/equipos
- Actividades cohesión parellas/equipos
- 3 sesións de tutoría
- Avaliación e formación continua

2º TRIMESTRE

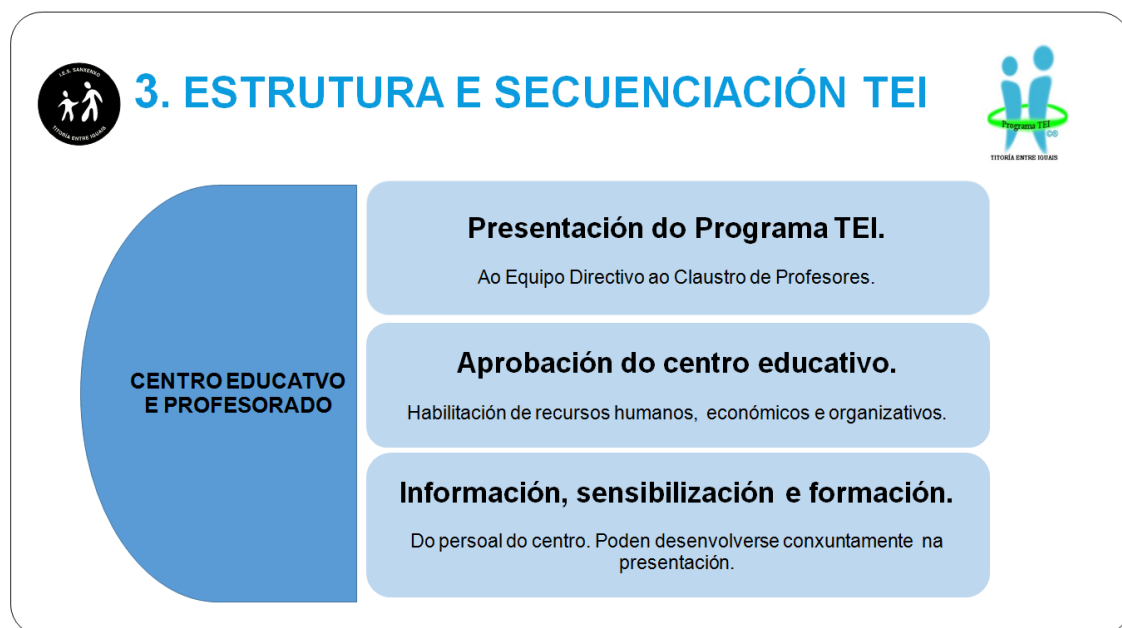
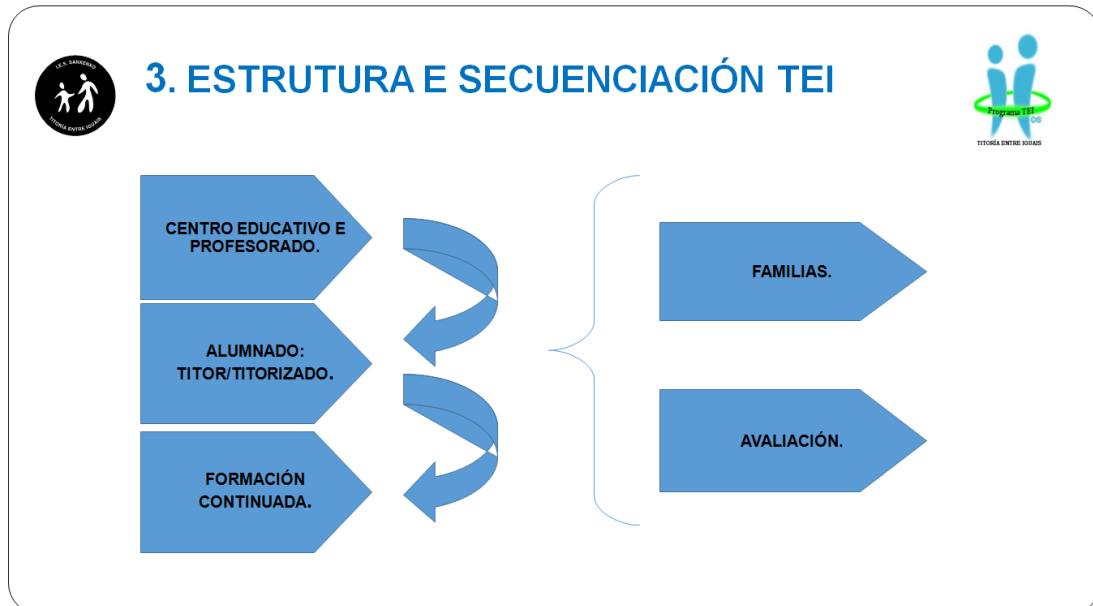
- Actividades cohesión parellas/equipos
- 3 sesións de tutoría
- Avaliación e formación continua.

3º TRIMESTRE

- Actividades cohesión parellas/equipos
- 3 sesións de tutoría
- Avaliación e formación continua.
- Entrega diploma recoñecemento

3. ESTRUCTURA E SECUENCIACIÓN TEI

3. ESTRUCTURA E SECUENCIACIÓN TEI

ALUMNADO: TITOR/TITORIZADO.

.Información e sensibilización de (T+t).

- .En **secundaria**: alumnado de terceiro e primeiro.
- .En **primaria**: alumnado de quinto e terceiro.

.Formación de titores/as (voluntarios/as).

- .**Secundaria**: alumnado de terceiro.

.Entrega nomeamento e carné.

.Presentación de titores e titorizados.

3. ESTRUCTURA E SECUENCIACIÓN TEI

FORMACIÓN CONTINUADA.

.Formación permanente de parexas.

- 1 sesión por trimestre, sobre cohesión de grupo e fortalecemento do vínculo emocional.

.Formación continuada de titores/titorizados.

- 3 sesión de titoría por trimestre

.Información, sensibilización e formación

- Do persoal do Centro. Poden desenrollarse conxuntamente na presentación.

3. ESTRUCTURA E SECUENCIACIÓN TEI

FAMILIAS.

Información, sensibilización e formación.

Pautas de detección, proceso de intervención

AVALIACIÓN.

- Avaliación trimestral do alumnado.

- Avaliación final: alumnado, profesorado, e dirección.

4. SESIÓN INFORMATIVA 1º ESO.

SESIÓN INFORMATIVA

**TITORÍA ENTRE IGUAIS
PROGRAMA TEI**

IES SANXENXO.

Departamento de Orientación e Asesoramento

SÍNTESE PROGRAMA "CRÓNICAS" TVE2

https://www.youtube.com/watch?v=X1t9ZrJsF_M

TEI
Titoría entre Iguais
Programa Crónicas TVE
Andrés González Bellido

¿QUE É A TITORÍA ENTRE IGUAIS?

O programa de Titoría entre Iguais é unha estratexia educativa para fomentar a convivencia escolar e prever o ACOSO ESCOLAR no Centro.

CONVIVENCIA

CONCEPTOS BÁSICOS DO ACOSO ESCOLAR (BULLYING)

CONCEPTOS BÁSICOS

CONVIVENCIA Potencialidade das persoas para vivir cos outros nun marco de respecto mútuo, solidariedade e compromiso.

CONFLICTO

- Persoas que entran en desacordo.
- Intereses, desexos e necesidades incompatibles
- O conflito como unha oportunidade potencial de aprendizaxe.

VIOLENCIA

- Uso ilexítimo de poder e forza.
- Fai dano a outro.
- Feito con intención de facer dano.
- Incompetencia para resolver un conflito mediante o diálogo.

OS NÓS DEREITOS

Todas as persoas temos DEREITO a ser ben tratadas.

Na escola e en todos os sitios teño DEREITO a ser ben tratado/a. Isto quere dicir que...

- **NINGUÉN** debe pegarme, nin darme empurróns, nin facerme dano fisicamente.
- **NINGUÉN** debe ameazarme nin meterme medo.
- **NINGUÉN** debe collerme nin estropearme miñas cousas.
- **NINGUÉN** debe insultarme, nin burlarse nin rirse de mín.
- **NINGUÉN** debe dicir rumores sobre mín.
- **NINGUÉN** debe excluírme do grupo nin impedirme xogar cos meus compañeiros.

Estes DEREITOS teñen que ser respectados SEMPRES.

AS NOSAS RESPONSABILIDADES

Todas as persoas temos a OBRIGA de tratar ben ós demais.

Nesta escola teño o DEBER de tratar ben a todas as persoas. Isto quere dicir que...

- **EU** non vou pegar nin dar empurróns, nin facer dano fisicamente a ninguén.
- **EU** non vou ameazar nin meter medo a ninguén.
- **EU** non vou coller nin estropear as cousas dos demais.
- **EU** non vou insultar, nin burlarme, nin rirme de ninguén.
- **EU** non vou dicir rumores sobre as outras persoas.
- **EU** non vou excluir a ninguén do grupo nin impedir a ninguén xogar cos compañeiros.

Estes DEBERES teñen que cumprirse SEMPRE.

¿QUE OCORRE CANDO NON CUMPRIMOS COS NOSOS DEBERES OU NON RESPECTAMOS OS NOSOS DEREITOS?

30

Comportamentos Violentos

EXCLUSIÓN SOCIAL

1 Ignorar a outro ou non falarlle

2 Non deixar participar ou excluir do grupo

EXCLUSIÓN SOCIAL

3 Marxinar sen unha razón xustificada

4 Non escoitar as súas razóns

EXCLUSIÓN SOCIAL

5 Excluir por diferenzas físicas

6 Excluir por diferenzas emocionais e psicolóxicas

EXCLUSIÓN SOCIAL

7 Rir cando se equivoca

8 Non respectar formas de ser diferentes

AGRESIÓN VERBAL

9 Chamar con sobrenomes ou alcumes

10 Dicir mentiras sobre el/ela

AGRESIÓN VERBAL

11 Berrar/Insultar

12 Acusar de cousas que non fixo nin ten feito

AGRESIÓN VERBAL

13 Burlarse da aparencia física

14 Facer xestos de burla ou menosprezo

AGRESIÓN VERBAL

15 Criticar con intención de facer dano

16 Manipular as palabras do outro

AGRESIÓN VERBAL

17 Meterse con el/ela por diversión

18 Ridiculizar diante dos demais

AMEAZAS

20 Facer chantaxe

19 Ameazar para dar medo

AMEAZAS

21 Ameazar con obxectos e armas

22 Obrigar a outro a facer algo que non quere

AMEAZAS

23 Obrigar aos demais a que non estean con el/ela ou que non lle falen

AGRESIÓN FÍSICA INDIRECTA

24 Roubar as súas pertenzas

25 Esconderlle as súas cousas

AGRESIÓN FÍSICA INDIRECTA

26 Romper os seus obxectos persoais

AGRESIÓN FÍSICA DIRECTA

27 Agredir ou golpear

28 Incitar aos compañeiros a agredir

ACOSO SEXUAL

El Informer del [redacted]
 23 de enero de 2013

la kamila tiene un culazo ke flipas yo le daba:\$
 Me gusta · Comentar · 7 · 16

El Informer del [redacted]
 26 de enero de 2013

la noe ol se olvido d ponerse los pantalones .... bino en bragas
 Me gusta · Comentar · 9 · 3

Acoso sexual con palabras

29

30

Acoso sexual con acciones

TIPOS DE MALOS TRATOS

RESUMO DOS TIPOS DE BULLYING:

Tipos de malos tratos

EXCLUSIÓN SOCIAL

VERBAIS

FÍSICOS

CORTO SENSIBILIZACIÓN

<https://www.youtube.com/watch?v=MebHa-u-xJuc>

Hola, soy Jonah.

MITOS BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

1. O acoso escolar é sólo bromas e burlas.

X

✓

FALSO

O acosador/a sempre ten a intención de facer dano.

MITOS BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

2. Hai persoas que merecen que as acosen.

X

✓

FALSO

O acoso non se pode xustificar NUNCA baixo ningún concepto.

MITOS DO BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

3. Os acosadores son sempre rapaces.

X

✓

FALSO

A violencia é independente do xénero.

MITOS DO BULLYING:

¿VERDADEIRO OU FALSO?

4. Os/as que se queixan de os/as acosadores/as son uns/unhas choróns/nas.

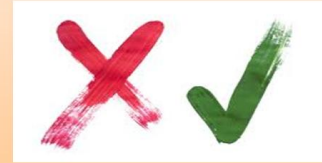
FALSO

O acoso fai moito dano. Ten que cortarse desde os primeiros síntomas.

MITOS DO BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

5. O acoso é unha parte normal do proceso de crecemento.

FALSO

Non forma parte do desenvolvemento individual, é un abuso de poder.

MITOS DO BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

6. Os/as agresores/as desaparecen se os ignoramos?

FALSO

Non podemos ignorar a violencia, pódese repetir sempre que o/a acosador/a queira. Tense que denunciar!

MITOS DO BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

7. Os/as acosadores/as métense con outras persoas porque son débiles.

FALSO

Os/as acosadores/as necesitan subir a súa autoestima a costa de outra persoa que considera inferior.

MITOS DO BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

8. Dicirle a un adulto ou profesor/a que es obxecto de acoso é de chivatos.

FALSO

A denuncia do acoso é unha cuestión de dignidade e xustiza.

MITOS DO BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

9. A mellor forma de tratar a un acosador/a é pelexándote ou devolvéndolle o golpe.

FALSO

A violencia xera máis violencia. Non está xustificada de ningunha das maneiras.

MITOS DO BULLYING: ¿VERDADEIRO OU FALSO?

10. Pode ser que as persoas que son obxecto de acoso sintan sufrimento durante un tempo, pero o acaban superando.

FALSO

O acoso é moi doloroso para a vítima, deixa cicatrices físicas, psicolóxicas e emocionais.

¿QUE ENTENDEMOS POR MALOS TRATOS OU ACOSO ESCOLAR ENTRE ALUMNOS?

- Unha vítima indefensa é acosada por un o máis agresores/as.
- Hai un desequilibrio de poder e forzas.
- As vítimas están en situación de desigualdade e indefensión.

¿QUE ENTENDEMOS POR MALOS TRATOS OU ACOSO ESCOLAR ENTRE ALUMNOS?

- A agresión ten que ser repetida durante un período largo de tempo.
- Non hai unha provocación por parte da vítima.
- Hai una intención por parte do agresor/a de facer dano.
- A vítima sofre.

O TRIÁNGULO DO ACOSO ESCOLAR

CASO REAL...

<https://www.youtube.com/watch?v=f-8s7ev3dRM>

DESENVOLVEMENTO DA TITORÍA ENTRE IGAIS

- Os alumnos de 3º son titores voluntarios dos alumnos que acaban de chegar ao centro.
- A asignación do titor ou titora realízase o equipo de profesores e a coordinación.
- A duración do proceso é dun ano.
- O segundo ano os alumnos de 4º poden continuar facendo de titores de forma non institucional.

OBXECTIVOS DA TITORÍA ENTRE IGUAIS

- Favorecer a convivencia escolar.
- Mellorar a integración dos novos alumnos.
- Traballar pola cultura da NON EXCLUSIÓN e da NON VIOLENCIA.
- Integrar a TOLERANCIA CERO como un signo de identidade do centro.

OBXECTIVOS DA TITORÍA ENTRE IGUAIS

- Crear un referente, (titor-a), para favorecer a autoestima e disminuir a inseguridade dentro do centro.
- Compensar o desequilibrio do poder e forzas, propias da violencia e o acoso escolar, desde a prevención.

PLANIFICACIÓN DA TITORÍA ENTRE IGUAIS

1. Sesión informativa.
2. Apuntarse como titor/a voluntario/a.
3. Asignación dos alumnos/as e titores/as.
4. Formación dos titores/as.
5. Desenvolvemento das tarefas.

TAREFAS DOS TITORES/AS

- Dar a coñecer a cultura do centro.
- Ser el/ela referente do alumno/a no centro.
- Dar exemplo co seu comportamento.
- escoitar atentamente ao alumno/a.
- Ofrecer soporte, compañía e amizade.

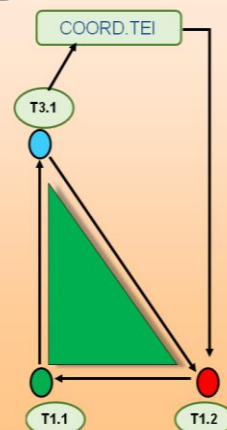
TAREFAS DOS TITORES/AS

- Dar información sobre o funcionamento do centro.
- Non utilizar a violencia para resolver os conflitos.
- Aportar madurez e sentido común.
- Actuar de maneira preventiva e non coma un gardacostas.

- PREVER A VIOLENCIA E O ACOSO ESCOLAR.

Triángulo da intervención

- T3.1: Titor/a de terceiro
- T1.1: Titorizado/a de primeiro
- T1.2: Titorizado/a de primeiro
- a: Acción disruptiva
- b: Información vítima-titor/a
- c: Intervención titor/a1-agresor/a
- f: Información titor/a-coordinador
- g: Intervención coord.-agresor/a

FINAL: Réxime disciplinario

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

IMPORTANCIA DO/A TITOR/A

<https://www.youtube.com/watch?v=jL9CSuKfeoM>

MATERIAIS DA TUTORÍA ENTRE IGUAIS

- Ficha de memoria (por trimestre).
- Certificado de nomeamento.
- Diploma do centro sobre o traballo realizado.
- Carné do programa TEI.

5. SESIÓN INFORMATIVA 3º ESO.

SESIÓN INFORMATIVA

TITORÍA ENTRE IGUAIS PROGRAMA TEI

IES SANXENXO.

Departamento de Orientación e Asesoramento

SÍNTESE PROGRAMA "CRÓNICAS" TVE2

https://www.youtube.com/watch?v=X1t9ZrJsF_M

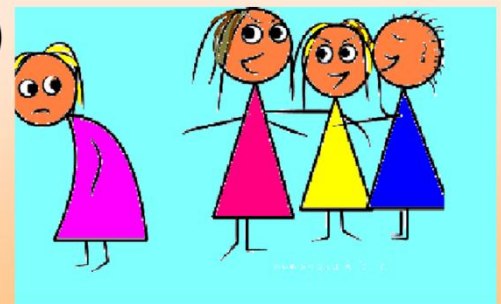

¿QUE É A TITORÍA ENTRE IGUAIS?

O programa de Titoría entre Iguais é unha estratexia educativa para fomentar a convivencia escolar e prever o ACOSO ESCOLAR no Centro.

CONCEPTOS BÁSICOS DO ACOSO ESCOLAR (BULLYING)

CONCEPTOS BÁSICOS

CONVIVENCIA

Potencialidade das persoas para vivir cos outros nun marco de respecto mútuo, solidariedade e compromiso.

CONFLICTO

- Persoas que entran en desacordo.
- Intereses, desexos e necesidades incompatibles
- O conflito como unha oportunidade potencial de aprendizaxe.

VIOLENCIA

- Uso ilexítimo de poder e forza.
- Fai dano a outro.
- Feito con intención de facer dano.
- Incompetencia para resolver un conflito mediante o diálogo.

OS NÓS DEREITOS

Todas as persoas temos DEREITO a ser ben tratadas.

Na escola e en todos os sitios teño DEREITO a ser ben tratado/a. Isto quere dicir que...

- NINGUÉN debe pegarme, nin darme empurróns, nin facerme dano fisicamente.
- NINGUÉN debe ameazarme nin meterme medo.
- NINGUÉN debe collerme nin estropearme miñas cousas.
- NINGUÉN debe insultarme, nin burlarse nin rirse de mín.
- NINGUÉN debe dicir rumores sobre mín.
- NINGUÉN debe excluírme do grupo nin impedirme xogar cos meus compañeiros.

Estes DEREITOS teñen que ser respectados SEMPRES.

AS NOSAS RESPONSABILIDADES

Todas as persoas temos a OBRIGA de tratar ben ós demais.

Nesta escola teño o DEBER de tratar ben a todas as persoas. Isto quere dicir que...

- **EU** non vou pegar nin dar empurróns, nin facer dano fisicamente a ninguén.
- **EU** non vou ameazar nin meter medo a ninguén.
- **EU** non vou coller nin estropear as cousas dos demais.
- **EU** non vou insultar, nin burlarme, nin rirme de ninguén.
- **EU** non vou dicir rumores sobre as outras persoas.
- **EU** non vou excluir a ninguén do grupo nin impedir a ninguén xogar cos compañeiros.

Estes DEBERES teñen que cumprirse SEMPRE.

¿QUE OCORRE CANDO NON CUMPRIMOS COS NOSOS DEBERES OU NON RESPECTAMOS OS NOSOS DEREITOS?

30

Comportamentos Violentos

EXCLUSIÓN SOCIAL

1 Ignorar a outro ou non falarlle

2 Non deixar participar ou excluir do grupo

EXCLUSIÓN SOCIAL

3 Marxinar sen unha razón xustificada

4 Non escoitar as súas razóns

EXCLUSIÓN SOCIAL

5 Excluir por diferenzas físicas

6 Excluir por diferenzas emocionais e psicológicas

EXCLUSIÓN SOCIAL

8 Non respectar formas de ser diferentes

7 Rir cando se equivoca

AGRESIÓN VERBAL

9 Chamar con sobrenomes ou alcumes

10 Dicir mentiras sobre el/ela

AGRESIÓN VERBAL

11 Berrar/Insultar

12 Acusar de cousas que non fixo nin ten feito

AGRESIÓN VERBAL

13 Burlarse da aparencia física

14 Facer xestos de burla ou menosprezo

AGRESIÓN VERBAL

15 Criticar con intención de facer dano

16 Manipular as palabras do outro

AGRESIÓN VERBAL

17 Meterse con el/ela por diversión

18 Ridiculizar diante dos demais

AMEAZAS

19 Ameazar para dar medo

20 Facer chantaxe

AMEAZAS

21 Ameazar con obxectos e armas

22 Obrigar a outro a facer algo que non quere

AMEAZAS

23 Obrigar aos demais a que non estean con el/ela ou que non lle falen

AGRESIÓN FÍSICA INDIRECTA

24 Roubar as súas pertenzas

25 Esconderlle as súas cousas

AGRESIÓN FÍSICA INDIRECTA

26 Romper os seus obxectos persoais

AGRESIÓN FÍSICA DIRECTA

27 Agredir ou golpear

28 Incitar aos compañeiros a agredir

ACOSO SEXUAL

El Informer del 23 de enero de 2013 · 0

la kamila tiene un culazo ke fipas yo le daba:\$(

Me gusta · Comentar · 7 16

El Informer del 26 de enero de 2013 · 0

la noe oi se olvidó d ponerse los pantalones .... bino en bragas

Me gusta · Comentar · 9 13

Acoso sexual con palabras

29

30

Acoso sexual con acciones

TIPOS DE MALOS TRATOS

RESUMO DOS TIPOS DE BULLYING:

Tipos de malos tratos

EXCLUSIÓN SOCIAL

VERBAIS

FÍSICOS

CORTO SENSIBILIZACIÓN

<https://www.youtube.com/watch?v=MebHa-u-xJuc>

¿QUE ENTENDEMOS POR MALOS TRATOS OU ACOSO ESCOLAR ENTRE ALUMNOS?

- A agresión ten que ser repetida durante un período largo de tempo.
- Non hai unha provocación por parte da vítima.
- Hai una intención por parte do agresor/a de facer dano.
- A vítima sofre.

¿QUE ENTENDEMOS POR MALOS TRATOS OU ACOSO ESCOLAR ENTRE ALUMNOS?

- Unha vítima indefensa é acosada por un o máis agresores/as.
- Hai un desequilibrio de poder e forzas.
- As vítimas están en situación de desigualdade e indefensión.

O TRIÁNGULO DO ACOSO ESCOLAR

ESPECTADOR

VÍTIMA   AGRESOR/A

CASO REAL...

<https://www.youtube.com/watch?v=f-8s7ev3dRM>

DESENVOLVEMENTO DA TITORÍA ENTRE IGUAIS

- Os alumnos de 3º son tutores voluntarios dos alumnos que acaban de chegar ao centro.
- A asignación do titor ou titora realízase o equipo de profesores e a coordinación.
- A duración do proceso é dun ano.
- O segundo ano os alumnos de 4º poden continuar facendo de tutores de forma non institucional.

OBXECTIVOS DA TITORÍA ENTRE IGUAIS

- Favorecer a convivencia escolar.
- Mellorar a integración dos novos alumnos.
- Traballar pola cultura da NON EXCLUSIÓN e da NON VIOLENCIA.
- Integrar a TOLERANCIA CERO como un signo de identidade do centro.

centro.

OBXECTIVOS DA TITORÍA ENTRE IGUAIS

- Crear un referente, (titor-a), para favorecer a autoestima e disminuir a inseguridade dentro do centro.
- Compensar o desequilibrio do poder e forzas, propias da violencia e o acoso escolar, desde a prevención.

PLANIFICACIÓN DA TITORÍA ENTRE IGUAIS

1. Sesión informativa.
2. Apuntarse como titor/a voluntario/a.
3. Asignación dos alumnos/as e tutores/as.
4. Formación dos tutores/as.
5. Desenvolvemento das tarefas.

TAREFAS DOS TITORES/AS

- Dar a coñecer a cultura do centro.
- Ser el/ela referente do alumno/a no centro.
- Dar exemplo co seu comportamento.
- escoitar atentamente ao alumno/a.
- Ofrecer soporte, compañía e amizade.

TAREFAS DOS TITORES/AS

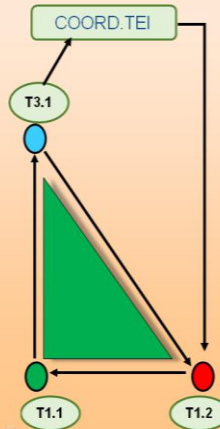
- Dar información sobre o funcionamento do centro.
- Non utilizar a violencia para resolver os conflitos.
- Aportar madurez e sentido común.
- Actuar de maneira preventiva e non como un gardacostas.

➤ PREVIR A VIOLENCIA E O ACOSO ESCOLAR.

Triángulo da intervención

T3.1: Titor/a de terceiro
T1.1: Titorizado/a de primeiro
T1.2: Titorizado/a de primeiro
a: Acción disruptiva
b: Información vítima-titor/a
c: Intervención titor/a1-agresor/a
f: Información titor/a-coordinador
g: Intervención coord.-agresor/a

FINAL: Réxime disciplinario

IMPORTANCIA DO/A TITOR/A

<https://www.youtube.com/watch?v=jL9CSuKfeoM>

MATERIAIS DA TITORÍA ENTRE IGUAIS

- Ficha de memoria (por trimestre).
- Certificado de nomeamento.
- Diploma do centro sobre o traballo realizado.
- Carné do programa TEI.

TURNO DE PREGUNTAS, DÚBIDAS...

GRAZAS POLA VOSA ATENCIÓN!

Para calquera dúbida, podeses dirixirvos
ó Coordinador do Programa.

Departamento de Orientación

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

6. SOLICITUDE E DESIGNACIÓN DE ALUMNADO TITORES VOLUNTARIOS.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	SOLICITUDE PARA SER TITOR/A	

ALUMNO/A:

GRUPO:

EXPOÑO:

Que **desexo ser titor/a** no programa "Titoría entre iguais" e responsabilízome a manter esta condición durante todo o curso dende a data do nomeamento.

Que **coñezo o programa e considero estar capacitado/a** para favorecer a convivencia na escola poñendo os coñecementos, habilidades e actitudes propias dun/ha bó/a titor/a.

Que **me comprometo a someterme a os mecanismos de avaliación** que se establezan no programa por parte do equipo TEI e as decisións que se deriven.

Que **realizarei os informes de seguimento e avaliación** necesarios e que participarei na avaliación final do programa.

SOLICITO:

Que me sexa concedida a titoría de un/ha alumno/a.

Portonovo, a   de   201

Asinado,

7. SESIÓN FORMATIVA 3º ESO.

SESIÓN FORMATIVA FORMACIÓN DE TITORES PROGRAMA TEI

I.E.S. SANXENXO
Departamento de Orientación e Asesoramento

BULLYING: ALGÚNS CONCEPTOS CLAROS

- ✓ O abuso de poder implica un desequilibrio de forzas que incapacita á vítima para defenderse. Este desequilibrio de forzas pode ser físico, social ou psicológico.
- ✓ Dase unha situación de desigualdade e de indefensión por parte da vítima.

BULLYING: ALGÚNS CONCEPTOS CLAROS

- ✓ O acoso escolar ou Bullying é un abuso de poder continuado entre iguais no entorno escolar.

NON se considera acoso escolar un problema puntual, unha disputa, unha broma ou un malentendido pasaxeiro.

CASO REAL DE BULLYING

<https://www.youtube.com/watch?v=6ylhGau0qXg>

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

1. O acoso escolar son só bromas e burlas.

FALSO O acosador/a sempre ten a intención de facer dano.

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

2. Hai persoas que merecen que as acosen.

FALSO O acoso non se pode xustificar NUNCA baixo ningún concepto.

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

3. Os acosadores son sempre rapaces.

FALSO

A violencia é independente do xénero.

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

4. Quen se queixa dos/as acosadores/as son choróns/as

FALSO

O acoso fai moito dano. Débese cortar desde os primeiros síntomas.

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

5. O acoso é unha parte normal do proceso de crecemento.

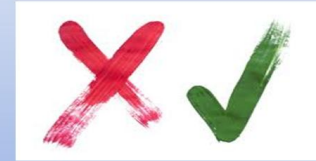
FALSO

Non forma parte do desenvolvemento individual, é un abuso de poder.

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

6. Os/as agresores/as desaparecen se se ignoran.

FALSO

Non podemos ignorar a violencia, repétirase sempre que o/a acosador/a queira. ¡Débese denunciar!

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

7. Os/as acosadores/as métense con outras persoas porque son débiles.

FALSO

Os/as acosadores/as necesitan subir a súa autoestima a costa doutra persoa que consideran inferior.

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

8. Dicirle a un adulto ou profesor/a que es obxecto de acoso é de chivatos.

FALSO

A denuncia do acoso é unha cuestión de dignidade e xustiza.

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

9. A mellor forma de tratar a un acosador/a é pelexándote ou devolvéndolle o golpe.

FALSO

A violencia xera violencia. Non está xustificada de ningunha das maneiras.

MITOS DO BULLYING: VERDADEIRO OU FALSO?

10. Pode ser que as persoas que son obxecto de acoso sintan sufrimento durante un tempo, pero acábanlo superando.

FALSO

O acoso é moi doloroso para a vítima, deixa cicatrices físicas, psicolóxicas e emocionais.

TESTEMUÑA REAL DE BULLYING

<http://www.youtube.com/watch?v=uYvd9wxD0PY&feature=related>

12

Cualidades dun/ha bo/a titor/a

CUALIDADES TITOR/A

1

Ser comprensivo/va

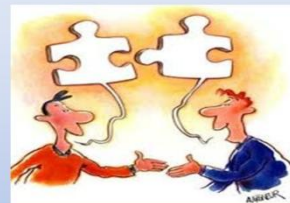

Ofrecer confianza

2

CUALIDADES TITOR/A

Ser asertivo/va

3

4

Ser de fiar

CUALIDADES TITOR/A

5 Saber escoitar

6 Confidencialidade

CUALIDADES TITOR/A

Ser bondadoso/a **7**

8 Ser agradable

CUALIDADES TITOR/A

9 Ser respectuoso/a

10 Ser calmado/a e obxectivo/a

CUALIDADES TITOR/A

Facer equipo **11**

12 Ser empático/a

TAREFAS DOS/AS TITORES/AS

- Dar información sobre o funcionamento do centro.
- Non utilizar a violencia para resolver os conflitos.
- Previr o acoso escolar.
- Facilitar o proceso de integración do alumnado de 1º no instituto.

PLANIFICACIÓN DAS TITORÍAS E MATERIAIS

TIPOS DE TITORÍA	DATA
Formais entre o alumnado	1 mensual – trimestral (cohesión) 3-9
Formais entre alumnado-coordinador	1 trimestral (formación-avaliación) 3
Formais entre titores-titorizados	1 mensual (clases de titorías) 9
Titorías informais entre titores e titorizados	Durante todo o curso (indeterminadas)

PROCEDIMENTO

CANDO NOS ENCONTRAMOS DIANTE DO AGRESOR/A:

1. Falar co agresor/a
2. Falar co titor ou a titora do agresor/a
3. Falar co coordinador (se é necesario)

- ✓ Temos que partir do concepto de **DIALOGAR** e nunca entrar en comportamentos violentos nin pelexas.
- ✓ Unha pelexa entre titores/as implicará a suspensión inmediata do cargo.

Doble triángulo de intervención

T3.1: Titor/a de terceiro
T1.1: Titorizado/a de primeiro
T3.2: Titor/a de terceiro
T1.2: Titorizado/a de primeiro

a: Acción disruptiva
b: Información vítima-titor/a
c: Intervención titor/a1-agresor/a
d: Información titor/a-titor/a
e: Intervención titor/a2-agresor/a
f: Información titores/as-coord./a
g: Intervención coord./a-agresor/a

FINAL: Réxime disciplinario

Triángulo positivo de soporte dual

Triángulo positivo de soporte dual

SINAIS DE ALARMA: VÍTIMA

Temos que ter en conta diferentes sinais que poden ser indicadores de dificultades ou riscos dunha boa integración:

- Illamento ou soidade excesiva.
- Xoga pouco no patio, ten poucos amigos.
- Métese moito con el ou ela.
- Falta a clase.
- Está triste, deprimido/a e nervioso/a.
- Entra o/a primeiro/a ou o último/a na clase.

SINAIS DE ALARMA: AGRESOR

- Falta ao respecto, búrlase e ríse dos compañeiros.
- Ten habitualmente comportamentos disruptivos.
- Cústalle aceptar as normas e as opinións dos outros.
- Ten un comportamento verbal agresivo.
- Ameaza.
- Habitualmente é intolerante coas diferenzas.
- Vai acompañado dun grupo de amigos que reforzan os seus actos.

RECORDA QUE...

- ❖ Nunca te debes poñer en risco, sempre é importante que como titor/a contes co seguimento do teu coordinador e do seu equipo.
- ❖ Debes comunicar os sinais de alarma que notes e traballar en equipo para establecer un plan de acción e resolver o posible conflito.

OS ROLES...

Vexamos con estas cancións os roles do agresor e da vítima:

Bazzel y cpu contra el bullying:

<https://www.youtube.com/watch?v=cTMPC4aOJas>

Tras los libros. Kiko y Sara:

https://www.youtube.com/watch?v=_3bzWX41Quk

TURNO DE PREGUNTAS, DÚBIDAS...

GRAZAS POLA VOSA ATENCIÓN!

*Para calquera dúbida, podedes dirixirvos a:
Cristina (Orientadora)*

Departamento de Orientación

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

8. DIPLOMA DE NOMEAMENTO DE TITOR/A E COLABORADOR/A

	XUNTA DE GALICIA CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA	I.E.S. SANXENXO Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra) Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es Páxina web: http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo
PROGRAMA TUTORÍA ENTRE IGUAIS NOMEAMENTO COMO TITOR/A		
O/A ALUMNO/A FOI NOMEADO PARA DESENVOLVER A TAREFA DE TITOR/A DENTRO DO "PROGRAMA DE TUTORÍA ENTRE IGUAIS TEI" QUE LEVA A CABO O IES SANXENXO DURANTE O CURSO 2015-2016.		
NOME E APELIDOS		
_____		
	PORTONOVO, DE _____ DE 2016 AS DO, A DIRECTORA ALBA FUENTES SÁNCHEZ	 TUTORÍA ENTRE IGUAIS

	XUNTA DE GALICIA CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA	I.E.S. SANXENXO Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra) Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es Páxina web: http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo
PROGRAMA TUTORÍA ENTRE IGUAIS NOMEAMENTO COMO COLABORADOR/A		
O/A ALUMNO/A FOI NOMEADO PARA DESENVOLVER A TAREFA DE COLABORADOR/A DENTRO DO "PROGRAMA DE TUTORÍA ENTRE IGUAIS TEI" QUE LEVA A CABO O IES SANXENXO DURANTE O CURSO 2015-2016.		
NOME E APELIDOS		
_____		
	PORTONOVO, DE _____ DE 2016 AS DO, A DIRECTORA ALBA FUENTES SÁNCHEZ	 TUTORÍA ENTRE IGUAIS

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

9. CARNET TEI COMO TITOR/A E COLABORADOR/A

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

IES Sanxenxo
Rúa Baltar s/n
36970 Portonovo-Sanxenxo

Carne Escolar

Apelidos e Nome:

DNI:
Curso 2015-16:

Data de nacemento:

Selo do centro
Asdo A Directora

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

IES Sanxenxo
Rúa Baltar s/n
36970 Portonovo-Sanxenxo

Carne Escolar

Apelidos e Nome:

DNI:
Curso 2015-16:

Data de nacemento:

Selo do centro
Asdo A Directora

Estimado/a compañeiro/a:

Para levar a cabo o programa TEI e establecer as parellas de titor/titorizado entre alumnos de 3º e 1º de E.S.O., precisamos da túa colaboración para que fagas unha valoración das necesidades dos alumnos de **1º de ESO**.

O que che pedimos, en concreto, é que valores a necesidade de titorización de cada alumno nunha escala de 1 a 3.

Para cubrir correctamente este documento terías que pensar minimamente en cada alumno/a, valorando o seguinte:

- Ao alumno ou alumna axudarlle o acompañamento dun titor que lle axude ou guíe : valoración 3
- Se a titorización pode virlle ben, pero non é tan necesaria: valoración 2
- Se non precisa de titorización: valoración 1.

Para ter unha idea de se o alumno ou alumna precisa titorización. ou se non a precisa. Teríamos que pensar como está o/a alumno/a en aspectos como:

- ❖ A seguridade o en si mesmo/a (autoestima, autoconcepto).
- ❖ A súa capacidade para a relación equilibrada cos/as compañeiros/as. É dicir, se é bo/a compañeiro/a, razoable, sereno/a.
- ❖ A súa posición ou rol dentro do grupo (autonomía, capacidade para o liderado ou para tomar decisións por si mesmo/a e poñerse no lugar do outro).
- Se non ten seguridade en si mesmo, unha relación equilibrada e unha posición cómoda dentro do grupo debería ser valorado como “3”
- Se ten todas estas características debería ser valorado como “1”:
- Se ten estas características nun grao intermedio debería ser valorado como “2”.

Na listaxe de alumnos/as adxunto, hai tamén unha columna para que poñas observacións ou xustificación da medida se o consideras conveniente.

Cómpre que teñas cubertas estas valoracións a principios da próxima semana, antes do mércores que vén pois o xoves 17 no primeiro recreo, unha vez estén cubertas todas as valoracións, faremos unha rápida posta en común para definir todos os casos, especialmente os dubidosos.

Un saúdo:

A coordinadora do TEI no IES Sanxenxo

Estimado/a compañeiro/a:

Para levar a cabo o programa TEI e establecer as parellas de titor/titorizado entre alumnos de 3º e 1º de E.S.O., precisamos da túa colaboración para que fagas unha valoración das capacidades como titores dos alumnos de **3º de ESO**.

O que che pedimos, en concreto, é que valores esta capacidade en cada alumno nunha escala de 1 a 3.

Para cubrir correctamente este documento terías que pensar minimamente en cada alumno/a, valorando o seguinte:

- Ao alumno ou alumna ten boas capacidades e aptitudes para ser un bo titor dun/ha compañeiro/a de 1º de E.S.O.: Valoración 3
- Se ten capacidades medias para ser titor : Valoración 2
- Se non ten capacidades para a titorización: Valoración 1.

Para ter unha idea de se o alumno ou alumna sería bo/a titor/a ou se non ten cualidades, teríamos que pensar como está o/a alumno/a en aspectos como:

- ❖ A seguridade o en si mesmo/a (autoestima, autoconcepto).
- ❖ A súa capacidade para a relación equilibrada cos/as compañeiros/as. É dicir, se é bo/a compañeiro/a, razoable, sereno/a.
- ❖ A súa posición ou rol dentro do grupo (autonomía, capacidade para o liderado ou para tomar decisións por si mesmo/a e poñerse no lugar do outro).
- Se non ten seguridade en si mesmo, unha relación equilibrada e unha posición cómoda dentro do grupo debería ser valorado como “1”
- Se ten todas estas características debería ser valorado como “3”:
- Se ten estas características nun grao intermedio debería ser valorado como “2”.

Na listaxe de alumnos/as adxunto, hai tamén unha columna para que poñas observacións ou xustificación da medida se o consideras conveniente.

Cómpre que teñas cubertas estas valoracións a principios da próxima semana, antes do mércores que vén pois o xoves 17 no segundo recreo, unha vez estén cubertas todas as valoracións, faremos unha rápida posta en común para definir todos os casos, especialmente os dubidosos.

Un saúdo:

A coordinadora do TEI no IES Sanxenxo

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

13. PRESENTACIÓN TITORES E TORIZADOS

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ENTREVISTA PRESENTACIÓN AO TITOR/A (para o alumnado de 1º ESO)	

Nome:	
Apelidos:	
Curso e grupo:	

1. En que colexio realizaches a Primaria?

--

2. Como foi o teu inicio no IES Sanxenxo? Tiveches algunha dificultade?

--

3. Tres cousas que che gustan do Instituto:

--

4. Tres cousas que cambiarías do Instituto:

--

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

5. Fixeches novas amizades no Instituto? Conservas as amizades de Primaria?

6. Que queres estudar ou de que queres traballar?

7. Fas algunha actividade extraescolar? Cal?

8. Cales son as túas aficións? Dime dúas.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

PROGRAMA TEI **Titoría entre Iguais**

ENTREVISTA PRESENTACIÓN AO
TITORIZADO/A (para o alumnado de
3º ESO)

Nome:	
Apelidos:	
Curso e grupo:	

1. En que colexio realizaches a Primaria?

2. Como foi o teu inicio no IES Sanxenxo? Tiveches algunha dificultade?

3. Tres cousas que che gustan do Instituto:

4. Tres cousas que cambiarías do Instituto:

5. Fixeches novas amizades no Instituto? Conservas as amizades de Primaria?

6. Que queres estudar ou de que queres traballar?

7. Fas algunha actividade extraescolar? Cal?

8. Cales son as túas aficións? Dime dúas.

PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais

ACTIVIDADES PRESENTACIÓN
TITORES-TITORIZADOS.

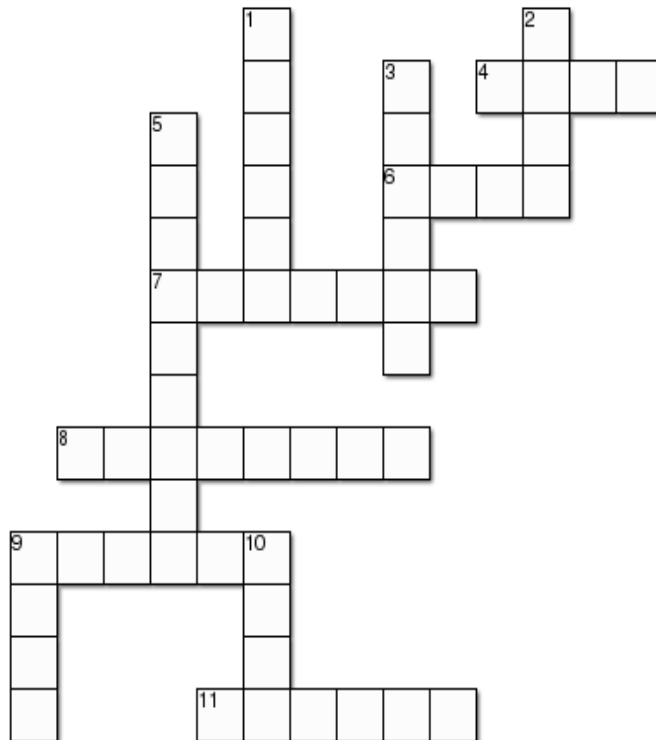
O obxectivo desta actividade é de colaborar entre as persoas que formades o equipo para conseguir realizar o quebracabezas no menor tempo posible.

Organizade grupos de catro persoas (dúas parellas):

Nomes: _____

Coñeces o teu insti?

Completa o crucigrama

Created with TheTeachersCorner.net [Crossword Maker](#)

Horizontal

- Número de profes de educación física
- Bocadillo máis famoso da cafetería
- País de intercambio cos de 4ºESO
- Concello no que nos atopamos
- Nome da conserxe
- Nome da praia máis cercana

Vertical

- Día da semana que hai clase pola tarde
- Tema da semana cultural 2016
- Nome da titora de 1ºC
- IES de Bachelato do Concello
- Número de rutas de autobus
- Asociación de nais e pais

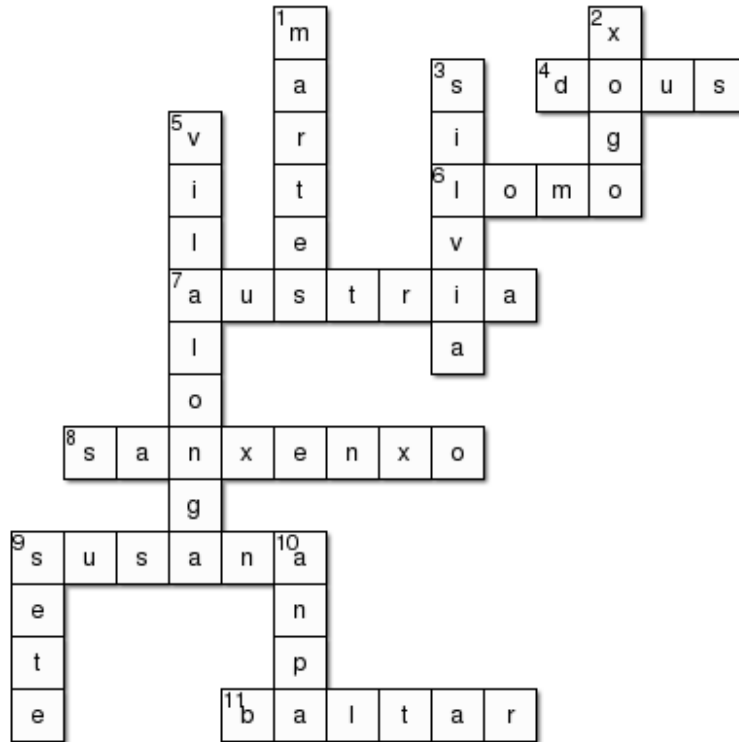

SOLUCIÓNS

Nomes: _____

Coñeces o teu insti?

Completa o crucigrama

Created with TheTeachersCorner.net [Crossword Maker](http://www.theteacherscorner.net)

Horizontal

4. Número de profes de educación física (**dous**)
6. Bocado máis famoso da cafetería (**lomo**)
7. País de intercambio cos de 4ºESO (**austria**)
8. Concello no que nos atopamos (**sanxenxo**)
9. Nome da conserxe (**susana**)
11. Nome da praia máis cercana (**baltar**)

Vertical

1. Día da semana que hai clase pola tarde (**martes**)
2. Tema da semana cultural 2016 (**xogo**)
3. Nome da titora de 1ºC (**silvia**)
5. IES de Bachelato do Concello (**vilalonga**)
9. Número de rutas de autobús (**sete**)
10. Asociación de nais e pais (**anpa**)

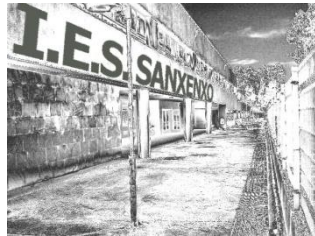

14. PLANIFICACIÓN ACTIVIDADES PROGRAMA TEI

3ª AVALLIACIÓN	2ª AVALLIACIÓN	1ª AVALLIACIÓN	TEMPORIZACIÓN		
			AUTOESTIMA	INCLUSIÓN	AUTOCONECHECIMENTO
		x			
	x				
x					
		x			
	x				
x					
		x			
	x				
x					
		x			
	x				
x					
		x			
	x				
x					
x					
		x			
	x				
x					
x					

Ademais das 16 actividades programadas, pódense desenvolver outras actividades complementarias tanto a nivel de Centro Educativo, como a nivel de Departamentos.

Estas actividades deberían incluír a filosofía do programa TEI. Incluír as fotografías das actividades realizadas.

15. ACTIVIDADES DENTRO DO PAT.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da actividade:</u>	"A fábula da águia "	
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interese: Autoestima	
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo do vídeo humanizador "La fábula del águia ", esta actividade ten como obxectivo traballar valores como crer en si mesmo e afrontar novos retos. A finalidade é que os alumnos aprendan que o máis importante é a actitude con que afrontas os retos.	
<u>Desenvolvemento da actividade:</u>	<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>
	5'	Título e presentación da actividade
	5'	Vídeo
	15'	Actividade individual contestando preguntas sobre o vídeo.
	15'	Actividade individual onde fixaranse 5 metas de cara a final do curso e escribir qué teñen que facer para conseguilo.
	15'	Poñer en común a nivel de clase algúns dos obxectivos marcados. Reflexionar sobre as preguntas contestadas a nivel individual do vídeo.
	5'	Conclusión: Os alumnos deberán escoller 3 das 5 metas e cumprilas antes de fin de curso.
<u>Temporalización:</u>	1r TRIMESTRE	
<u>Recursos:</u>	<u>RRHH</u>	Titor/a
	<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=qkrFncACPL4
	<u>Organizativos</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“A FÁBULA DA ÁGUIA”

- 1) Presta atención a este vídeo que conta unha historia.
- 2) ACTIVIDADE INDIVIDUAL: Contesta estas preguntas sobre o vídeo.

- ¿Por qué crees que o águia vivía feliz entre os pitos se non era un de eles?

- ¿Foi fácil para o águia voar con corazón de águia e empezar a ser o mesmo? ¿Por qué?

- ¿Por qué crees que o águia conseguiu ao final chegar a voar?

- ¿Qué valores ou aptitudes nos levan a conseguir o que queremos na vida?

- ¿Qué fixo que o naturalista a animara a facelo?

- ¿De qué lle estaba falando o naturalista ao granxeiro, de dificultades ou de posibilidades?

- Neste momento da túa vida, con quen te identificas máis, ¿co águila ou co pito?

3) **ACTIVIDADE INDIVIDUAL:** o texto trata de fixarse nas posibilidades a vez que nas dificultades cando nos propoñemos metas ou obxectivos. Pensa na túa propia vida. Decide 5 cousas que te interesaría conseguir de aquí ao final de curso: facer máis amigos, levarte mellor coa familia, estar máis tranquilo ante os exames, estudar diariamente, etc. Escribe os medios que necesitas para conseguilo.

<u>METAS/OBXECTIVOS DE FINAL DE CURSO</u>	<u>QUE TEÑO QUE FACER PARA CONSEGUIR ESTAS METAS/OBXECTIVOS</u>
1	
2	
3	
4	
5	

4) **ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO:** Expoñer a nivel de clase algúns obxectivos que vos marcachedes e explicade a resposta a nivel individual sobre o vídeo. Debedes escoller 3 das 5 metas que marcadas e cumprilas antes de fin de curso.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da actividade:</u>	“ A flor da autoestima”	
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interese: Autoestima	
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo dun vídeo motivador sobre o gran potencial que temos todas as persoas, esta actividade ten como obxectivo traballar as cualidades positivas que temos. A finalidade é que os alumnos pensen en cualidades positivas do seus compañeiros e deles mesmos.	
<u>Desenvolvemento da actividade:</u>	<u>Tempo</u>	<u>Contido</u>
	5'	Título e presentación da actividade
	5'	Vídeo
	15'	En grupos de 5 alumnos, encher un pétalo da flor do compañeiro de grupo con 3 cualidades positivas que non se poden repetir.
	10'	Actividade individual onde se ten que escoller 3 cualidades positivas das 12 que teñen na súa flor e engadir dúas máis importantes para eles. Teñen que colocar estas 5 cualidades no pétalo baleiro.
	15'	Poñer en común alumno por alumno, o seu pétalo de 5 cualidades.
	10'	Conclusión 1: Recoller as achegas da sesión a nivel xeral de clase. Conclusión 2: Recortar e colgar as flores en clase.
<u>Temporalización:</u>	1r TRIMESTRE	
<u>Recursos:</u>	<u>RRHH</u>	Titor/a
	<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=gQxpPKJW5ww
	<u>Organizativo</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“A FLOR DA AUTOESTIMA”

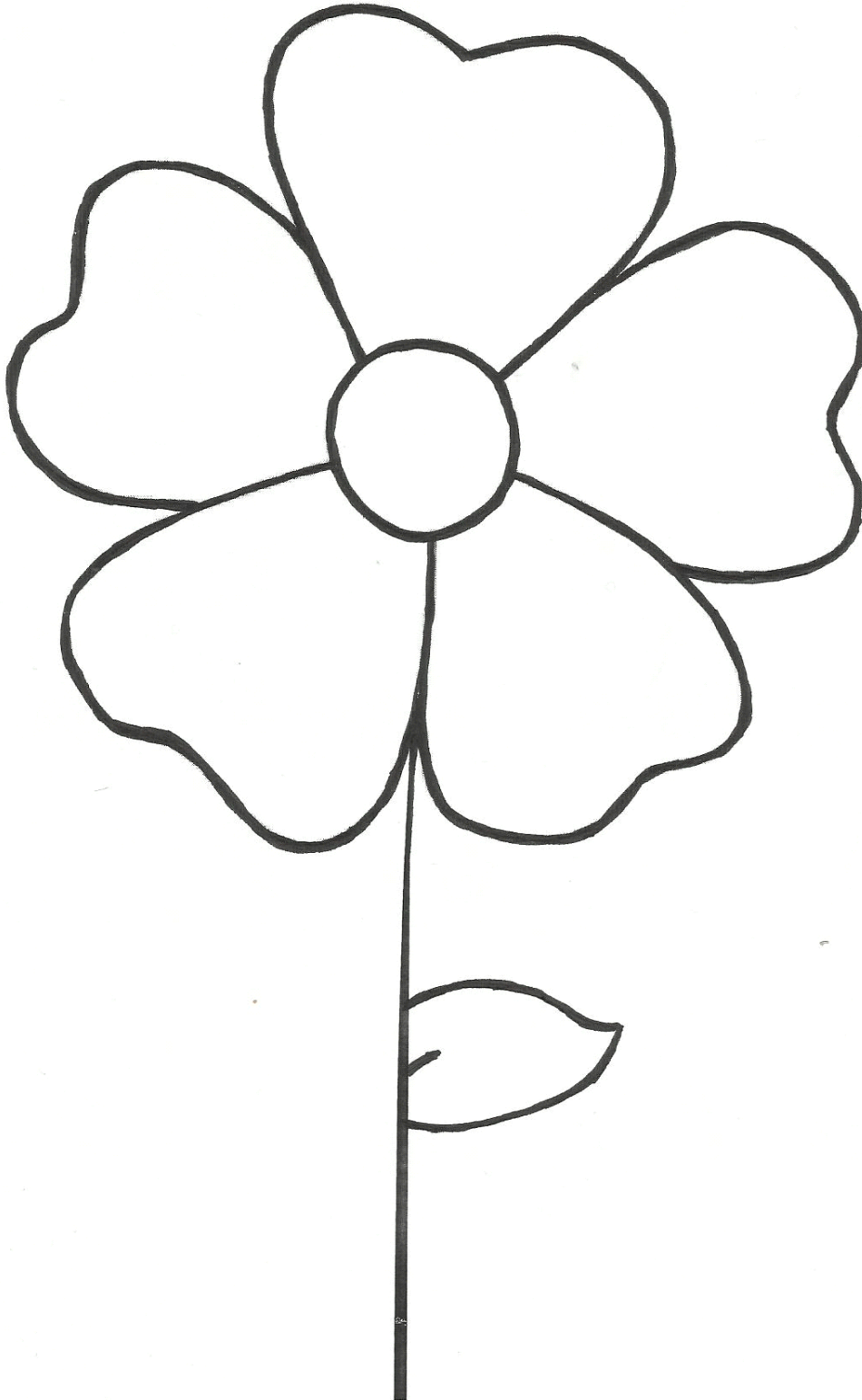
- 1) Presta atención ao vídeo.
- 2) **ACTIVIDADE EN PEQUENO GRUPO:** En grupos de 5 persoas, enchede un pétalo da flor do compañeiro, con 3 cualidades positivas que ten a persoa con seu nome no centro da flor. Non se pode repetir cualidades.
- 3) **ACTIVIDADE INDIVIDUAL:** Cando chégueche a flor enchida, terás que escoller as 3 cualidades que escribiron teus compañeiros que mellor che definan, e engadir dous máis que non che dixeran e que para ti son importantes. Unha vez teñas as 5 cualidades, escríbeas no pétalo que está baleiro.
- 4) **ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO:** Para finalizar, ler as 5 cualidades do pétalo que recheachedes a nivel de clase. Cando acabedes, recortade a vosa flor e a colgáchedes en clase.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da actividade:</u>	"Cadea de favores"	
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interese: Inclusión	
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo dun vídeo no que se ve como varias persoas reciben e fan favores, esta actividade ten como obxectivo traballar a idea da "Cadea de favores" extraída dunha película. A finalidade é que os alumnos pensen en tódalas posibilidades que teñen individualmente e como grupo, de axudar a todas as persoas do seu redor.	
<u>Desenvolvemento da actividade:</u>	<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>
	5'	Título e presentación da actividade
	5'	Vídeo
	10'	Actividade individual sobre favores que poderían facer para a súa clase, a súa escola e a súa familia.
	20'	En grupos de 5 alumnos, explicar favores feitos e recibidos. Por outra parte, teñen que pensar que farían a nivel de grupo polo seu barrio o pola sociedade..
	15'	Poñer en común qué faría cada un pola clase e explicar algúns favores feitos e recibidos..
	5'	Conclusión: Tódalas aportacións que fixeron os alumnos sobre qué favor farían para a clase, a teñen que realizar nun máximo dunha semana.
<u>Temporalización:</u>	1r TRIMESTRE	
<u>Recursos:</u>	<u>RRHH</u>	Titor/a
	<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=8Gosg1ybxTU
	<u>Organizativos</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“CADEA DE FAVORES”

1) Presta atención ao vídeo.

2) **ACTIVIDADE INDIVIDUAL:** Este vídeo demostramos a capacidade de contaxio da bondade humana, a través dos pequenos xestos solidarios que cada persoa realiza. Estes xestos permiten, dunha pequena forma, cambiar o mundo e que todas as persoas, sen importar a súa idade, teñen o poder de facelo. A idea está baseada na película “Pay It Forward” na que o protagonista, o neno, ocorreselle un sistema para cambiar o mundo, facer favores desinteresadamente.

Pensa a nivel individual, que poderías facer TI para a túa clase, para a túa escola e para a túa familia. Non fai falta que sexan grandes accións, senón exemplos coma os do vídeo, pequenos xestos.

CLASE
IES SANXENXO
FAMILIA

3) **ACTIVIDADE EN PEQUENO GRUPO:** En grupos de 5 persoas, explicade algún favor que houberades feito a alguén, e tamén que os houberan feito e houberan sido importante para vos. Ademais, pensade a nivel más global como grupo, que poderiais facer para o barrio o para a sociedade en xeral.

FAVOR FEITO☑
FAVOR RECIBIDO☑
BARRIO/SOCIEDADE☑

4) **ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO:** Explicade que que fariades cada un para a clase e expoñede a nivel de clase algúns favores que fixerades e recibirades.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da actividade:</u>	"Dilemas morais"	
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interese: Autoconhecimento.	
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo do videoclip da canción "Un secreto que te tiña que dicir" que está baseado nunha historia real da guerra de Bosnia onde se ve como unha persoa ten que facer fronte a un dilema moral. Esta actividade ten como obxectivo traballar a dificultade que supón optar por una conduta, na que están en xogo os nosos valores éticos.	
<u>Desenvolvemento da actividade:</u>	<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>
	5'	Título e presentación da actividade
	10'	Videoclip
	15'	En grupos de 5-6 alumnos, ler un dilema e contestar as preguntas
	25'	A través dos portavoces, teñen que resumir brevemente o seu dilema e explicar qué han contestado as preguntas. O resto da clase ten que opinar tamén sobre os dilemas dos outros grupos.
	5'	Conclusión: Recoller as aportacións da sesión a nivel xeral da clase.
<u>Temporalización:</u>	3r TRIMESTRE	
<u>Recursos:</u>	<u>RRHH</u>	Titor/a
	<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=eUeddYjDs6c
	<u>Organizativos</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“DILEMAS MORALES”

1) Presta atención a o vídeo.

2) **ACTIVIDADE EN PEQUENO GRUPO:** Os dilemas morales son situacións que poden ter máis dunha solución aceptable. Isto nos obriga a reflexionar, pensar, buscar, escoller/decidir a mellor solución para a situación plantexada.

En grupos de 5-6 persoas, lede un dilema moral que se os facilitará e contestade as preguntas. O dilema que se os facilitará consta de dous partes con unhas preguntas e a terceira parte e a resolución do problema ou situación.

3) **ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO:** A través dos portavoces, cada grupo explica brevemente o dilema que tiña e que ha contestado nas preguntas. O resto dos grupos, tedes que dar tamén vosa opinión sobre o dilema dos outros grupos.

Resumindo, os 4 dilemas que traballaredes son os seguintes:

Se ti houberas estado no lugar de Lord Jim, abandonarías o barco e te irías no bote salvavidas con os seis tripulantes, ¿sí ou non?

Si ti foras un xolleiro (pero sen finxir, por este motivo, que no tes conciencia, se non con a mesma conciencia que tes agora para todo o que fas), comprarías esta perla que se a obtido nunhas condicións laborais tan inxustas, ¿sí ou non?

Si ti foras o neto ou a neta e o médico te houbera prohibido dar alcohol ou tabaco a o teu avó, pero teu avó, que de todas maneiras vivirá pouco tempo, pideche por favor que lle des, ¿o farías ou non?

Se ti foras Carles e houberas advertido de maneira moi seria os extranxeiros que non se bañaran naquel mar tan perigoso, tiraríaste ao augua para salvar ao que se estaba afogando, ¿Sí ou non?

Explica o gran novelista Conrad que na India do século XVIII había un capitán inglés da mariña mercante propietario dun velero desguazado co que el que se ganaba a vida transportando mercancías entre India e África. Non era lord, se non un home rudo e bo bebedor, pero alto e de aspecto distinguido e por esta razón os indios lle chamaban “Lord Jim”. O barco era bastante grande pero fácil de manexar, por este motivo so necesitaba unha tripulación de seis homes máis o capitán. Entre todos os sete levaban o barco dun continente a outro cargado de madeira, animais ou especias.

Un día 600 indios musulmáns lle piden que os leve a Meca, para o seu peregrinaxe relixioso, xa que son pobres e non teñen cartos para pagar un barco regular de pasaxeiros. Ofrecen a Lord Jim unha cantidade pequena por persoa pero como son moitos, o contrato lles poderá resultar moi proveitoso.

Lord Jim os advirte que o barco e vello, non moi seguro e que non dispón de ningunha comodidade para os pasaxeiros. Eles responden que non lles importa, que unicamente son tres días de travesía e que se pasaran o día na cuberta e a noite acurrucados na bodega. Respecto a seguridade, din que non lles preocupa porque van a Meca e Allah os protexerá. Lord Jim consulta con a tripulación e aínda os seis homes se decantan por levar aos 600 pasaxeiros, Lord Jim todavía dubida.

- Ai un problema nesta situación? Quén ou qué persoas teñen o problema? ¿Cál e exactamente o problema de cada un?

- Qué posibles alternativas ten Lord Jim? Enumera todas as que se te ocorran.

- Qué consecuencias te parece que tería cada una de estas alternativas?

Por fin, presionado pola súa tripulación, Lord Jim decide levar aos 600 pasaxeiros á Meca. Os dous primeiros días de travesía son agradables. Os pasaxeiros pasan o día na cuberta e encárganse da limpeza diaria da adegá.

Pero o terceiro día, xa no Mar Vermello e preto da Meca, empeza unha impresionante tempestade. Os musulmáns refúxianse na adega, mentres Lord Jim e a súa tripulación fan todo o que poden para dominar o barco. A ondas varren a cuberta, as velas están refugas e o perigo de afundimento parece inmediato. Lord Jim está ao temón, tentando sortear as ondas, cando se lle achega o contraumaestre e dille ?Lord Jim, isto vai afundirse, vamos?.

Lord Jim pregunta: ?Que queres dicir?". O contraumaestre responde: ?Vamos contigo e nós seis no único bote salvavidas que hai?. Lord Jim, a pesar da súa vida axitada, conservou a súa conciencia profesional de capitán de barco, grita: ?Que dis? Estás tolo? Como podemos abandonar o barco con 600 pasaxeiros a bordo??. O contraumaestre replica con tranquilidade: ?O teu mesmo; se nos imos afóganse 600, se quedamos, afóganse todos; ti decides?.

- Hai un problema nesta situación? Quen o qué persoas teñen o problema? Cal é exactamente o problema de cada un?

--

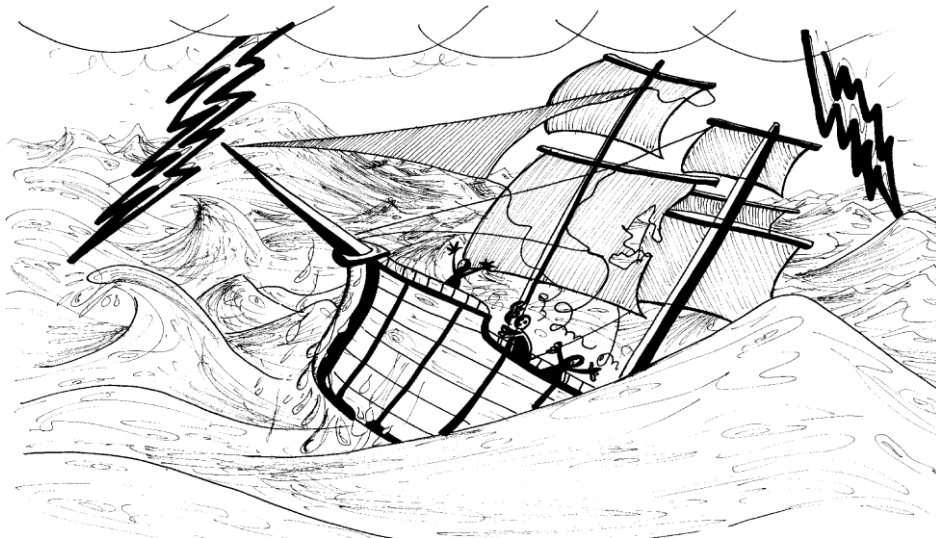
- Qué posibilidades ten agora Lord Jim? Enumera todas as que se te ocorran.

--

- Qué consecuencias cres que tería cada unha destas alternativas, para él i para os demái?

--

Desesperado, Lord Jim decide abandonar o barco. Despois de moitas horas, conseguen chegar á costa e alí fan constar ás autoridades que o seu barco afundiuse ?cargado de mármore?. Dedicáanse a visitar tabernas do porto mentres deciden que facer cando lles paguen o seguro do barco.

Ao cabo de dous días, desde un bar, ven aparvados que o seu barco entra lentamente ao porto cos 600 musulmáns a bordo. Os pasaxeiros conseguiran controlar o barco e traelo a porto

Uns días despois hai un xuízo contra Lord Jim, que pode ser condenado á morte. Pero o tribunal decide que o barco non era de pasaxeiros e que Lord Jim advertira aos musulmáns que non había botes salvavidas. A condena degrádao a mariñeiro, sen posibilidade de volver ser capitán nunca máis.

Unha vez acabado o xuízo, todos diríxense a unha taberna e alí comentan a sentenza. Lord Jim está profundamente triste e o conrmaestre dille: ?Anímache!: non che colgaron da forza, devolvéronche ao teu barco e ademais non se afogaron 600 pasaxeiros. Que máis queres??. Lord Jim responde: ?O tribunal non me condenou. Pero cando un home condénase o mesmo, isto non llo pode perdoar nunca?

OS PESCADORES DE PERLAS

Explica Xullo Verne, nunha das súas novelas, que na costa occidental da India diversas flotillas dedicábanse a buscar perlas. Cada unha destas flotillas estaba formada por catro ou cinco botes con catro homes en cada bote, un para remar e tres para mergullar en busca de recoiro con perlas. As condicións de traballo eran moi pobres: non cobraban un salario, só comida; non tiñan ningún equipo de mergullo, nin tiñan outra defensa contra as quenllas que un coitelo, que lles servía tamén para arrincar as recoiro da roca.

Hoxe sucedeu unha desgraza, que é bastante frecuente entre estes traballadores tan pobres. Uns dos pescadores mergulláronse ata unha gran profundidade, en busca de perlas valiosas. Ao volver á barca, esgotado, con seis outras nas mans, as quenllas collérono e devorárono. Ao abrir as outras que trouxera este pescador, o patrón atopou unha perla marabillosa, grande e sen ningún defecto. O pescador tiña muller e fillos e mentres o patrón contemplaba a perla, pensaba se tiña que axudalos, aínda que non fose esta o costume naquelas flotillas. Os patróns pensan que os pescadores saben perfectamente a que se expoñen e que se non queren traballar só para comer, xa haberá outros que queiran facelo.

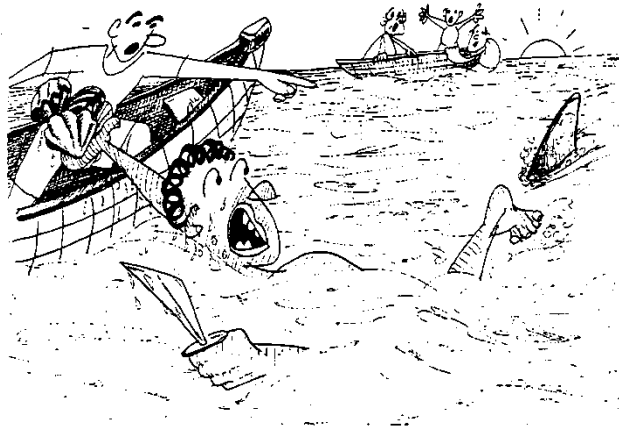
- Hai un problema nesta situación da morte do pescador? Quen o qué persoas teñen o problema? Cal é exactamente o problema de cada un?

--

- Qué posibles alternativas teñen o patrón? Enumera todas as que se te ocorran, como mellor.

- Qué consecuencias te parece que tería cada unha destas alternativas?

Un xoieiro vén cada dous anos, desde o seu país, a Europa, ata estas costas da India en busca de perlas preciosas. É un bo negociante e coñece ben o seu traballo, pero tamén é un home con conciencia, non un especulador nin un explotador.

Poucos días despois do accidente mortal do pescador, aparece o xoieiro por aqueles bares do porto, para falar cos patróns das flotillas e comprar, se lle ofrecen algunha cousa que valla a pena. Atópase co patrón o pescador morto e falan de negocios. O patrón ensínalle a perla preciosa e, para que o xoieiro valórea máis, explícalle que lle custou a vida a un home porque se mergullou a grandes profundidades. Pídelle un prezo alto, pero o xoieiro está seguro de que, unha vez en Europa e con moi pouco gasto en ouro para converter a perla nun anel ou un Colgate, conseguirá facilmente tres veces máis diñeiro que o que lle pide agora o patrón. O xoieiro coñece, e agora estao comprobando cos seus propios ollos, as condicións inhumanas nas que traballan estes pescadores. Pensa que se compra a perla, está a axudar a manter aquel sistema inhumano de explotación, pero que, se non os compra, virá outro con menos escrúpulos e levarallo.

- Hai un problema nesta situación? Quen ou qué persoas teñen o problema?
¿Cal é exactamente o problema de cada un?

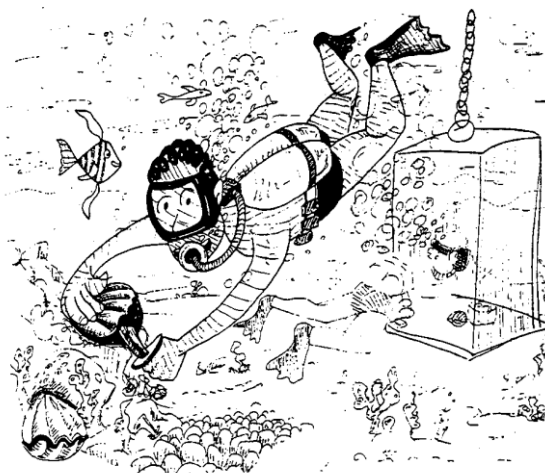
- Qué posibles alternativas ten o xoieiro? Fíxate que son máis de dous e enumera todas as que se te ocorran, como mellores.

- Qué consecuencias te parece que tería cada unha destas alternativas?

Aquela tarde, o xoieiro foi sen comprar, para ?consultalo coa almofada?, xa que está inquieto. Ao día seguinte volve buscar ao patrón e leste dille que hai outro comprador interesado, pero que non quixo venderlle a perla ata recibir unha resposta definitiva del, é dicir, do primeiro xoieiro.

O xoieiro non sabe se isto é verdade ou mentira, pero comprende que, unha vez a perla sexa coñecida polos profesionais, haberá moitos dispostos a comprala. Por esta razón decide comprala el e ata ofrece ao patrón máis diñeiro do que este lle pediu, pero coa condición que axude á viúva do pescador morto e que compre equipos de seguridade (gaiolas protectoras e botellas de osíxeno) para os pescadores. Pensándoo ben, como non se acaba de fiar do patrón, paga soamente o prezo que lle pedía e compra o mesmo os equipos e estende un talón para a viúva.

RON E O TABACO

O señor Ramón é un vello simpático, xa xubilado, bo bebedor, bo fumador, que vive en casa do seu fillo maior deas de que morreu a súa muller. O home achega a casa a súa pensión e a súa simpatía por esta razón é querido por todos, sobre todo pola súa neta Ester de quince anos que escoita con moito interese as historias do seu avó e sempre que pode acompaña.

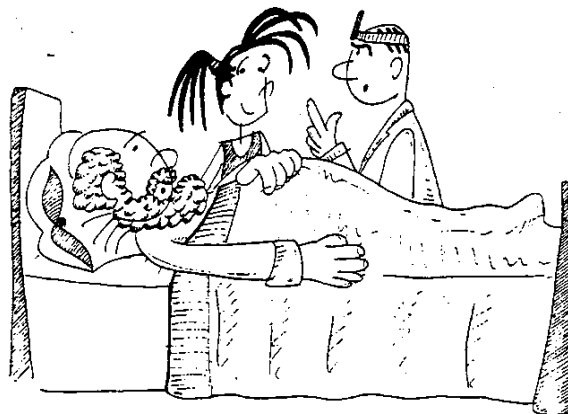
Pero agora o señor Ramón tivo un infarto e estivo dous días na UCI en estado moi grave. Hoxe é o primeiro día que o trasladaron a unha habitación do hospital e Ester faille compañía tentando que estea tranquilo.

Entra o cardiólogo que atende ao señor Ramón, saúda a Ester e examina detidamente ao enfermo. Ao acabar a auscultación dille a Ester: ?O teu avó é forte como un carballo e esta vez librouse. Nun par de días máis, se continua coa recuperación, enviarémolo a casa. Pero desde agora quero dicirte unha cousa: a causa principal do infarto foi o alcol e o tabaco, así que cando volva a casa nada de alcol nin de tabaco. O teu es a responsable de que isto se cumpra?. Ester pregunta: ?Nin sequera unha copita de ron, co que lle gusta? O médico responde: ?Nin unha copita, nin un dedal, nin unha pinga?.

- Hai un problema nesta situación? Quen ou qué persoas teñen o problema?
Cal é exactamente o problema de cada un?

-Qué decisións alternativas ten o avó, cando se atope ben e xa esté na súa casa?
Enumera todas as que se te ocorran, como mellores.

- Qué consecuencias te parece que tenría cada unha destas alternativas?

Ester está moi contenta porque ve que o seu avó mellora cada día. Xa leva tres días en casa e, aínda que o señor Ramón aínda fala pouco, xa vai recuperando o bo humor e a alegría. Hoxe está especialmente animado e está máis charlatán que nunca; explícalle á súa neta como foron os dous días que pasou na UCI e como eses días ría, por dentro dos médicos, ao velos tan preocupados por el. No medio desta conversación e da risa de Ester, o señor Ramón dille: ?como agora xa estou ben, tráeme un purito dos que teño no armario da miña habitación e unha copita deste ron bo que ten escondido o teu pai? Ester queda un momento desconcertada, pero enseguida responde: ?nin falar, avó o médico recomendoume que non che désemos nunca máis un cigarro, nin unha pinga de ron?.

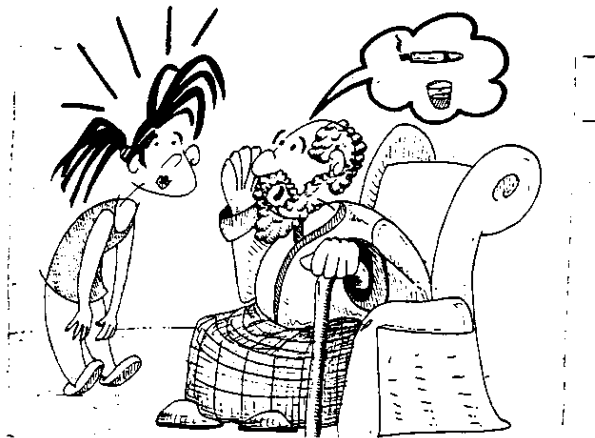
O avó responde: ?nunca? Iso quere dicir que xa me condenas a cadea perpetua sen fumar nin beber? E que saben os médicos? Veña, moza, tráeme o purito e a copa de ron, que cando estaba na UCI e os médicos crían que eu non os escoitaba, oínos dicir que por moito que me coide de agora en diante non serán moitos os meses que me quedan de vida. Por iso, se de todas as maneiras teño que morrerme pronto, deixa que me morra contento e tráeme o que che pido?.

Ester queda confundida, porque comprende as razóns do seu avó, a quen ela quere moito, pero por outra banda lembra as palabras taxativas do médico.

- Hai un problema nesta situación? Quen ou qué persoas teñen o problema?
Cal é exactamente o problema de cada un?

- Qué decisións alternativas teñen agora Ester? Enumera todas as que te salgan, como mellores.

- Qué consecuencias cres que tería cada unha destas alternativas?

Finalmente, Ester, compadecida, decide darlle un gusto ao seu avó e tráelle un purito e unha copa con moi pouco ron; ademais fai prometer ao señor Ramón que non pedirá máis dunha copa e un puro ao día.

O home está a gozar co tabaco e co ron; pero Ester, aínda que sente alegría de ver gozar ao seu avó, está moi inquieta por dous motivos: primeiro, por se o seu pai ou a súa nai sorpréndelles, xa que os dous saben que o médico ordenou a Ester que non de alcol nin tabaco ao seu avó; i segundo porque pensa que por darlle o gusto pode acurtarlle a vida, que é tan importante para ela.

SALVAR A UNHA PERSOA N A PRAIA

Fai moito vento e a mar está moi picada. Carlos, socorrista da Cruz Vermella, que nada moi ben e que coñece á perfección os perigos desta praia, avisa a un grupo de mozos e mozas estranxeiras para que non entren máis aló de onde a auga chéguelles á cintura e que de ningunha maneira achéguese ás rocas que quedan á esquerda. Os estranxeiros din que eles nadan moi ben, pero aínda e así Carlos insiste no perigo e os ameaza con avisar á garda Civil se non fan caso.

- Hai un problema nesta situación? Quen ou qué persoas teñen o problema?
Cal é exactamente o problema de cada un?

- Qué posibilidades alternativas teñen os estranxeiros? Enumera todas as que se te ocorran, cuantas mais mellor.

- Qué consecuencias te parece que comportaría cada unha destas alternativas?

--

Os mozos estranxeiros non fan caso das advertencias de Carlos e empeza a nadar e xogar rodeados de ondas moi fortes. Carlos míraos preocupado pero ao mesmo tempo está indignado con eles, ao velos tan frívolos e irresponsables.

De súpeto, un deles é empuxado mar dentro polas ondas. Desesperadamente tenta volver cara a onde están o seu amigos pero vai perdendo as forzas e non o consegue. Entón levanta as mans pedindo socorro, pero os seus compañeiros que tamén están moi cansados non se atreven a entra mar dentro para salvalo. Carlos ve toda a escena e comprende que se non o tenta el é practicamente seguro que o mozo se afogará. O seu instinto e a súa profesionalidade de socorrista impúlsanlle a tirarse á auga, pero, por outra banda as ondas son tan perigosas que teme pola súa vida. Ademais continua moi indignado con todo o grupo de mozas e mozos estranxeiros e unha voz interior dille que o xa fixo todo o que podía, porque lles advertía do perigo e ata chegara a ameazalos.

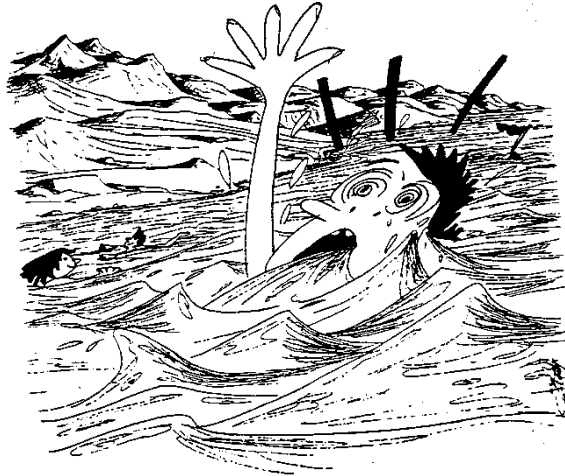
- Hai un problema nesta situación? Quen o ten? Cal é exactamente o problema de cada un?

--

- Unha vez a situación chega a este extremo tan grave, qué posibilidades alternativas ten Carlos? Enumera todas as que se te ocorran, cantas máis mellor.

--

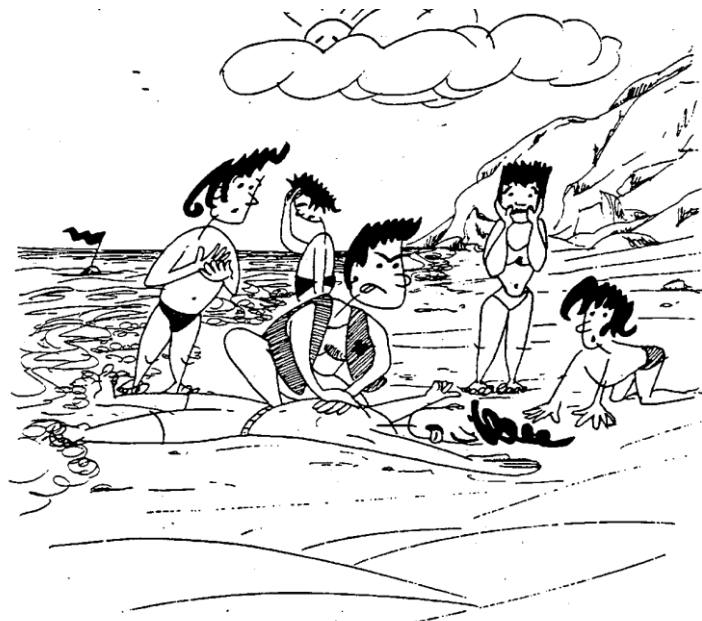
- Qué consecuencias te parece que tería cada unha destas alternativas?

Finalmente, a decisión de Carlos foi a de tirarse á auga, esquecendo a súa indignación e o seu medo. Ao chegar ao lugar onde había o grupo advertíunos de que saísen da beira que el se ocuparía do mozo que estaba en perigo. Entón si que o obedeceron.

Carlos conseguiu chegar ata o lugar no que estaba o mozo, que se estaba afogando e colléuselle desesperadamente, colléndolle polo pescozo, pero Carlos con gran profesionalidade e experiencia conseguiu desprenderse del e empezou a remolcalo, despois de aseguralo sobre si mesmo na postura de salvamento.

Despois dunha terrible e moi longa loita coas ondas, conseguiu sacalo á praia e sentalo na area. Entón empezou a practicarlle a respiración boca a boca e a reanimalo, mentres os outros llo miraban moi asustados. A reanimación tivo éxito e os mozos e mozas estranxeiras deron as grazas a Carlos e insistiron en pedirlle que cease con eles pola noite.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da a actividade:</u>	"Escravidude"													
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interés: Inclusión													
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo de dous vídeos sobre a escravitude infantil e de casos persoais de nenos e nenas que sufriron escravitude en varios países, esta actividade ten como obxectivo que tomen conciencia da realidade de moitos nenos e que comparen a vida que levan cas que lles tocou vivir aos nenos e nenas das historias .													
<u>Desarrollo da actividade:</u>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><u>Tempo</u></th> <th><u>Contidos</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5'</td> <td>Titulo e presentación da actividade</td> </tr> <tr> <td>10'</td> <td>Vídeos</td> </tr> <tr> <td>20'</td> <td>En grupos de 5-6 alumnos, traballar dous casos de nenos que sufriron escravitude infantil e contestade as preguntas.</td> </tr> <tr> <td>20'</td> <td>A través dos portavoces, deben escoller un dos dous casos que leran, expoñelo e explicar que han contestado as preguntas.</td> </tr> <tr> <td>5'</td> <td>Conclusión: Recoller as aportacións da sesión a nivel xeneral da clase.</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>	5'	Titulo e presentación da actividade	10'	Vídeos	20'	En grupos de 5-6 alumnos, traballar dous casos de nenos que sufriron escravitude infantil e contestade as preguntas.	20'	A través dos portavoces, deben escoller un dos dous casos que leran, expoñelo e explicar que han contestado as preguntas.	5'	Conclusión: Recoller as aportacións da sesión a nivel xeneral da clase.	
<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>													
5'	Titulo e presentación da actividade													
10'	Vídeos													
20'	En grupos de 5-6 alumnos, traballar dous casos de nenos que sufriron escravitude infantil e contestade as preguntas.													
20'	A través dos portavoces, deben escoller un dos dous casos que leran, expoñelo e explicar que han contestado as preguntas.													
5'	Conclusión: Recoller as aportacións da sesión a nivel xeneral da clase.													
<u>Temporalización:</u>	2º TRIMESTRE													
<u>Recursos:</u>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><u>RRHH</u></th> <th>Titor/a</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><u>Económicos e materiais</u></td> <td>Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=aqQunOIVhKo https://www.youtube.com/watch?v=pHsvUaUnsWY</td> </tr> <tr> <td><u>Organizativos</u></td> <td>Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría</td> </tr> </tbody> </table>	<u>RRHH</u>	Titor/a	<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=aqQunOIVhKo https://www.youtube.com/watch?v=pHsvUaUnsWY	<u>Organizativos</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría							
<u>RRHH</u>	Titor/a													
<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=aqQunOIVhKo https://www.youtube.com/watch?v=pHsvUaUnsWY													
<u>Organizativos</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría													

	PROGRAMA TEI Tutoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TUTORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

"A ESCRAVITUDE INFANTIL"

1) Presta atención a os vídeos.

•ACTIVIDADE EN PEQUENO GRUPO: En grupos de 6 persoas, lede os dous casos que teñen nas súas páxinas seguintes onde nenos e nenas que han sufrido esclavitude infantil explican a súa vida. Despois contestade as preguntas.

3) ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO: A través dos portavoces, expoñede a nivel de clase un dos casos que vos impatase mais e explicade que hubesedes contestado as preguntas.

GRUPO 1

Farras converteuse en cabeza de familia cargando ladrillos sobre a súa cabeza

Farras Khan Sinwari é un deses nenos que non desfruta de un dos dereitos máis básicos da infancia: a educación. Farras traballa, xunto a seus dous irmáns de tan só 2 e 3 anos, na fábrica de ladrillos de Karkla, a 15 kilómetros ao este de Peshawar en Pakistán.

Farras xa na preadolescencia, traballa 12 horas seguidas fabricando e trasladando pilas de pesados ladrillos sobre a súa cabeza.

•Seus irmáns, aínda que uns bebés, son utilizados polo seu pouco peso para xirar os ladrillos sen deformarse para que se aireen.

Kong, de 11 anos, vive do que encontra en un vertedeiro.

Kong Sieh, de 11 anos, traballa rebuscando en un vertedeiro de Phnom Penh en Camboia entre nubes de moscas, aves, un fedor insoportable e gases tóxicos dos fogos provocados por queimar os defeitos de entre 7 e 11 anos descalzos afanan por conseguir entre a basura calquera cousa susceptible de ser vendida. O salario non chega ao medio euro diario cando encontran algo e conseguen compradores.

O nivel de dioxinas procedentes da combustión química da basura e dos metais pesados encontrados no metabolismo de estes rapaces e a causa do crecente numero de cánceres detectados.

PREGUNTAS GRUPO 1

- ¿Qué che parece a vida que teñen estes nenos? ¿Crees que e xusto?
- ¿Crees que Farras ten pais?
- ¿Qué pensas do "salario "que tene Kong?
- ¿As condicións laborais que ten Kong son boas? ¿Por qué?
- Estes dous nenos asumen responsabilidades de persoas adultas en situacións moi precarias. Reflexionade sobre a vida que tedes vos e a vida que teñen eles. Imaxinadevos cómo e o día a día e encontra as diferenzas cas vosas (alimentación, vivenda, hábitos, actividades de ocio, etc.).

GRUPO 2

Mohamed ten dous traballos e gana menos de un euro ao día

Mohamed Faisal Hossain, de 12 anos, vive nunha barriada urbana na capital de Bangladesh, Dhaka. Súa nai, a irma menor y o irma dependen de él para obter ingresos. Seu pai abandonounos fai anos.

"Eu realmente odio este traballo. Non hai nada que se poda desfrutar con este traballo, e moi perigoso. Podría morrer algún día, mentres fago isto, non hai seguridade. Tamén me dan ganas de ir a escola. Quero ir a escola como os demais nenos. Pero miña nai non pode pagar os meus gastos en educación ", explica Mohamed, nun relato que impacta.

Súa nai, Rokhsana Begum traballaba algunha vez como empregada doméstica, pero enfermou e tivo que abandonar o traballo. "Agora, simplemente non podoo permitirme que continúe os seus estudos. Seu pai deixounos fai uns anos. Non teño mais remedio que mandalo a traballar ", explica.

O día de Mohamed divídese nun traballo pola mañá no que reparte periódicos na calle e vende marmelada nas estacións de tren e paradas de autobús local de Dhaka. E outro traballo por la tarde en el que se desempeña como axudante en una pequena empresa de transporte público. Se pasa la tarde anunciando los destinos y controlando los billetes de los pasaxeiros. Termina el día esgotado y apenas ha conseguido ganar menos de un euro.

Kader traballa na colleita de algodón e é cabeza de familia

O pai de Kader, unha meniña turca de 8 anos de idade, non ten traballo. A súa nai está practicamente cega. Kader e os seus catro irmáns (dúas mulleres e dous homes) traballan na colleita de algodón e axudan así a cubrir as necesidades da familia.

Ademais do sacrificado traballo na colleita, Kader cumpre outra función fundamental no seu fogar: fai todas as tarefas que a súa nai, pola cegueira, non pode facer.

PREGUNTAS GRUPO 2

- Qué te parece a vida que teñen estes nenos? ¿Cres que é xusto?
- Pensas que a Kader gústalle a súa vida? ¿Cómo se debe sentir cando termina o día?
- As condicións laborais que teñen Mohamed son boas? Por qué?
- Cómo se sente a nai de Mohamed? Cres que lle gusta mandar a seu fillo a traballar?
- Estes dous nenos asumen responsabilidades de persoas adultas en situacións moi precarias. Reflexionade a vida que tendes vós e la vida que teñen. Imaxinade cómo é o seu día a día atopa as diferenzas cos vosos (alimentación, vivenda, hábitos, actividades de ocio, etc.).

GRUPO 3

Tolu, con 13 anos, foise de Nixeria en busca de educación e recibiu golpes e ameazas

Os pais de Tolu insistiron en que a súa filla, cando cumpriu 13 anos, fósese de Nixeria ao Reino Unido para recibir unha boa educación. Con todo, cando chegou non puido ir ao colexio, senón que tivo que traballar en casa e coidar aos tres nenos da familia coa que vivía , unha nixeriano -británica acomodada, que non paraba de pegarlle e de burlarse de Tolú . "Era como estar no cárcere. En Nixeria non tiñamos moito, pero polo menos tiña a miña liberdade ", sinala.

Despois de 2 anos, a familia por fin inscribiu á nena nun colexio, pero soamente puido ir unha noite á semana, e ao non poder concentrarse para estudar despois de todo o traballo doméstico que tiña que facer non aprobou os exames. Por fin, con 19 anos de idade, escapou da casa despois de recibir unha grave malleira e solicitou asilo no Reino Unido.

O pai de Nora permitiu dúas veces que fose escravizada

Nora agora ten 22 anos e as carencias que tivo ao longo da súa vida deixan en evidencia que non se desenvolveu correctamente. Moi de nena, cando a súa nai morreu, sentiu abandonada polo seu pai, quen nunca se interesou por ela.

Un día, unha muller apareceu na súa casa nun pequeno pobo de Marrocos e levoulla sen ningunha explicación. Durante tres anos mantívola cativa como empregada doméstica, ata que conseguiu escapar. Con todo, o remedio foi peor que a enfermidade. Cando se reencontrou co seu pai, este enviouna a traballar con outra familia en Agadir, preto de Marrakesch. Nora traballou nunha casa onde realizaba todas as tarefas domésticas e coidaba aos dous fillos da familia.

Tras esta, traballou noutras sete vivendas e, coidado, moitas veces tentaron abusar dela. "Saben que se nos fan algo non pasará nada, ninguén dirá nada, non haberá xuízo, nin queixas...", explica.

PREGUNTAS GRUPO 3

- Qué che parece a vida que teñen estas nenas? ¿Cres que é xusto?
- Credes que son boas as condicións laborais de Tolu?
- A qué se refire cando dice "en Nixeria al menos tiña liberdade"?
- Vedes normal a actitude do pai de Nora?

- Estas dúas meniñas asumen responsabilidades de persoas adultas en situacións moi precarias. Reflexionade a vida que tedes vós e a vida que teñen eles. Imaxinádevos como é o seu día a día e atopa as diferenzas cos vosos (alimentación, vivenda, hábitos, actividades de lecer, etc.).

GRUPO 4

Mili, con 11 anos, limpaba casas ameazada e non cobrou durante un ano e medio

Aos 11 anos, Mili quedou sen o seu pai. Sen demasiadas oportunidades no pobo que vivía en Indonesia, ela e a súa nai marcháronse a Iacarta para buscar traballo como empregadas domésticas.

Mili atopou rapidamente un emprego en Bekasi, un suburbio de Iacarta, pero separada da súa nai. Ao principio, o seu empregadora, que estaba embarazada, era amable con ela e tratábaa coma se fóra da familia. Pero, despois do nacemento do seu fillo, volveuse moi dura e Mili tivo que soportar constantes insultos. Recibía berros todo o tempo, e sentíase inútil e rexeitada e pasou un ano e medio sen recibir ningún tipo de remuneración.

Ikram, con 12 anos, comía sóbralas e soamente saudábana os cans

Ikram, de Marrocos, ten 12 anos. Aos 8 foise da súa casa porque o seu pai era violento e a súa nai non reaccionaba. Ikram lembra que o seu pai, que tiña outra muller e moitos fillos, trataba mal a todas as nenas. Os fillos homes podían ir á escola, pero as mulleres non tiñan dereito a nada.

"Así que cando puideren, fun. Estiven nunhas catro ou cinco casas diferentes. Todas iguais. Traballar, traballar, traballar todos os días, sen descanso. Sempre vixiada, pechada. Poder ducharme só ás veces, comer sóbralas, vestir trapos, durmir sobre o chan na cociña. Estar soa, sempre, todos os días. Os cans son os únicos que me saúdan. Pedinlle á señora que, por favor, págueme. Ao principio dixera que me pagaría pero desde que traballo aquí non recibín nada, e diso xa hai varios meses ", conta Ikram.

Un día, a pequena tentou redobrar a aposta e díxolle á súa empleadora que se non lle pagaba marchábase. O resultado? Tiroulle dos pelos e ameazouna con denunciála á policía por roubo.

PREGUNTAS GRUPO 4

- Qué che parece a vida que teñen estas nenas? Cres que é xusto?
- Cres que son boas as condicións laborais de Mili?
- Ves normal a actitude dos pais de Ikram?
- Pensas que é normal o que predica o pai da Ikram (os homes poden ir á escola, pero as mulleres non teñen dereito a nada)?
- Estas dúas nenas asumen responsabilidades de persoas adultas en situacións moi precarias. Reflexionade a vida que tedes vós e a vida que teñen eles. Imaxinas como é o seu día a día e atopade as diferenzas cos vosos (alimentación, vivenda, hábitos, actividades de lecer, etc.).

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da actividade:</u>	"O cabalo"	
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interese: Autoestima	
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo do vídeo humanizador "O cabalo ", esta actividade ten como obxectivo traballar a actitude ante as dificultades e o superarse a un mesmo. A finalidade é que os alumnos aprendan a ver as dificultades como oportunidades.	
<u>Desarrollo da actividade:</u>	<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>
	5'	Título e presentación da actividade
	5'	Vídeo
	10'	Actividade individual contestando preguntas sobre o vídeo.
	15'	En grupos de 5-6 alumnos, explicar como actuarían se se encontraran en cada situación persoal presentada na folla.
	20'	Posta en común a nivel da clase, as conclusións extraídas de cada situación traballada. Reflexionar sobre as preguntas do video que contestaron a nivel individual.
	5'	Conclusión: Recoller as aportacións da sesión a nivel xeral da clase.
<u>Temporalización:</u>	1r TRIMESTRE	
<u>Recursos:</u>	<u>RRHH</u>	Titor/a
	<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=LIMvlymEMIA
	<u>Organizativos</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“O CABALO”

- 1) Pon atención a este vídeo que explica unha historia.
- 2) ACTIVIDADE INDIVIDUAL: Contesta estas preguntas sobre o vídeo.

-¿Por qué crees que o agricultor di "mala sorte, boa sorte, quen sabe"? ¿Qué significado ten esta frase?

- ¿Qué valores nos ensina esta historia?

- ¿Podes relacionar esta historia co refrán popular que di "Non hay mal que por ben non veña"? ¿Qué valores nos ensina esta historia?

- 3) ACTIVIDADE EN PEQUENO GRUPO: Esta historia nos ensina que as situacións da vida as podemos mirar desde dúas perspectivas, como fracaso e como triunfo. Debemos aprender que imos pasar por momentos duros na nosa vida, e moitas veces serán cousas que non poderemos controlar; así que o máis importante é saber extraer de cada situación as súas cousas boas. En grupos de 5-6 persoas reflexionade as situacións persoais que se atopan na folla seguinte. Escríbide qué fariades vos se vos atopades neste caso.

- 4) ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO: Expoñer a nivel da clase a reflexión extraída de cada un dos casos e explicade a resposta a nivel individual sobre o vídeo.

CASO 1

Aleix está en 2º da ESO e na segunda avaliación quedáronlle 5 materias, galego, matemáticas, tecnoloxía, inglés e sociais. Na primeira avaliación tamén suspendeu matemáticas e inglés. As matemáticas sempre costáronlle moito e o problema co inglés ven de lonxe. Aleix foi sempre un alumno que foi facendo pero tivo a súa cadelá moi enferma este trimestre e non estivo moito polos estudos. Qué fariades se estiverades na súa situación? Deixaríalo estar e pensariades en repetir? Ou fariades algo para solucionalo?

CASO 2

Elena é unha rapaza de 30 anos que acabase de quedar non paro. Comezou a estudar un ciclo superior de educación infantil pero deixouno porque a súa familia ía moi mal de cartos. Cos anos, foi traballando de varias cousas (nunha tenda de roupa, nun supermercado, collendo chamadas á consulta dun médico, etc.) agora vive coa súa parella e a súa filla de 2 anos en aluguer nun piso. Elena está moi triste porque nunca se quedou sen traballo e ten uns gastos que pagar. Qué fariades se estiverades na súa situación? Como lle dariades a volta a esta situación?

CASO 3

Marc é un mozo de 4º de ESO que ademais de estudar, polas tardes fai violín e waterpolo. O curso non lle vai mal, sempre saca 5 e 6, pero se segue con este ritmo, talvez as notas cambiasen e non llo pode permitir estando no último curso. Os fins de semana marcha ao seu pobo, e os seus amigos de clase e a súa avoa sempre lle din que non ten tempo para nada. Aos dous meses de terminar o curso e a tempada de waterpolo, cae practicando skate e rompe unha perna. Marc está moi enfadado porque se perderá os adestramentos de waterpolo e son os primeiros da clasificación. Que fariades se estivesedes na súa situación? Como lle dariades a volta a esta situación?

CASO 4

Sara é unha moza de 1º de ESO moi traballadora. Gústanlle moito os idiomas e o fútbol. A súa familia non está demasiado ben a nivel económico, o seu pai traballa de profesor de inglés nunha escola e a súa nai está no paro. A semana pasada a súa nai fixo unha entrevista cunha empresa moi importante e ofrecéronlle un traballo moi ben pagado en Londres. Os seus pais faláron con ela e déronlle dúas opcións: que a nai vaia a traballar a Londres e veña cada dous fins de semana ou a posibilidade de ir vivir todos 3 en Londres xa que o pai atopará traballo seguro. Sara non sabe que facer, aquí ten as súas amigas de sempre pero non quere que a súa familia estea separada. Que fariades se estivesedes na súa situación? Valorade proles e contras.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da actividade:</u>	"O paquete de Galletas"	
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interese: Inclusión.	
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo dun curto sobre a historia "El paquete de Galletas" de Jorge Bucay, esta actividade ten como obxectivo traballar os prexuízos, as decisións rápidas e as ideas preconcebidas das persoas.	
<u>Desenrolo da actividade:</u>	<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>
	5'	Título e presentación actividade
	5'	Curta
	15'	Actividade individual contestando preguntas sobre o curto.
	15'	En grupos de 4-5 alumnos, explicar experiencias que haxan tido na vida onde haxan xuzgado a persoas erróneamente.
	15'	A través dos portavoces, posta en común das diferentes experiencias explicadas nos grupos reducidos. Expoñer tamén as respostas ás preguntas sobre o curto.
5'	Conclusión: Recoller as aportacións da sesión a nivel xeral da clase.	
<u>Temporalización:</u>	2º TRIMESTRE	
<u>Recursos:</u>	<u>RRHH</u>	Titor/a
	<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=A1sNAG3v20k
	<u>Organizativos</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“O PAQUETE DE GALLETAS”

Había unha vez unha señora que tinguera que viaxar en tren.

Cando a señora chegou á estación, informáronlle de que o seu tren retrasaríase aproximadamente unha hora. Un pouco amolada, comprouse unha revista, un paquete de galletas e unha botella de auga. Buscou un banco na plataforma central e sentouse, preparándose para a espera.

Mentras olleaba a revista, un xoven sentouse ao seu lado e comezou a ler un xornal. De súpeto, sen dicir unha soa palabra, estirou a man, tomou o paquete de galletas, abriuno e empezou a comer. A señora molestouse un pouco; non quería ser groseira pero tampouco facer o papel que non pasara nada. Así que, cun xesto esaxerado, tomou o paquete, sacou unha galleta e comeuella mirando fixamente ao xoven.

Como resposta, o xoven tomou outra galleta e, mirando á señora nos ollos e sorrinte, a levouse á boca. Xa enoxada, ela colleu outra galleta e, con ostensibles sinais de enojo, a comeu mirándoo fixamente.

O diálogo de miradas e sorrisos continuou entre galleta e galleta. A señora estaba cada vez máis irritada, e o raparigo cada vez máis sorrinte. Finalmente, ela deuse conta de que só quedaba unha galleta, e pensou: "Non pode ser tan caradura" mentras miraba alternativamente ao xoven e ao paquete. Con moita calma o xoven alargou a man, tomou a galleta e a partiu en dous. Cun xesto amable, ofreceulle a metade a súa compañeira de banco.

-Grazas! -dixo ela tomando con rudeza o anaco de galleta.

-De nada -contestou o xoven sorrinte, mentres comía a súa metade.

Entón o tren anunciou a súa partida. A señora levantouse furiosa do banco e subiu ao seu vagón. Desde a portela, veu ao mozo aínda sentado na plataforma e pensou: "Que mozo máis insolente e maleducado! Que será do noso mundo!" De súpeto sinteu a boca reseca polo desgusto. Abriu o seu bolso para sacar a botella de auga e quedouse estupefacta cando encontrou o seu paquete de galletas intacto.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“O PAQUETE DE GALLETAS”

1) Presta atención a esta curta.

2) ACTIVIDAD INDIVIDUAL: Contesta a estas preguntas sobre o curto.

- Cando están sentados nos bancos, cómo crees que se sente o chico?

- E, ¿cómo crees que se sente a señora?

- O chico en ningún momento perde o sorriso, aíndaque realmente ela se se estaba comendo súas galletas. ¿Qué che parece esta forma de reaccionar? ¿Cómo huberas reaccionado ti?

- A señora está moi enfadada porque pensa que o chico estase comendo o seu paquete de galletas. ¿Qué che parece esta forma de reaccionar? ¿Crees que está fóra de lugar?, ¿Cómo huberas reaccionado ti?

3) **ACTIVIDADE EN PEQUENO GRUPO:** Este texto nos ensina que moitas veces os nosos prexuízos e as decisións tomadas de maneira rápida nos fan valorar erroneamente os demais e cometer equivocacións. Moitas veces a desconfianza fai que xulguemos de maneira arbitraria as persoas e as situacións, encasillándonos en ideas preconcebidas alonxadas da realidade. ¿Te ha pasado algunha vez?
En grupos de 4-5 persoas, explicade algunha experiencia que haxades vivido o haxades sentido.

ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO: Expoñede a nivel da clase algunhas das experiencias contadas no pequeno grupo e reflexionade sobre as aportacións das preguntas individuais sobre o curto.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da actividade:</u>	"Queda prohibido" (Pablo Neruda)	
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interese: Autoconecemento.	
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo do poema "Queda prohibido" de Pablo Neruda e dos vídeos, esta actividade ten como obxectivo traballar a positivización das relacións de convivencia e valores como a constancia, a liberdade e a actitude fronte as dificultades.	
<u>Desenrolo da actividade:</u>	<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>
	5'	Título e presentación da actividade
	10'	Poema e vídeos
	5'	Actividade individual sobre 3 valores do poema
	25'	En grupos de 5 alumnos, facer a positivización de dúas estrofas do poema substituíndo o "queda prohibido" por "está permitido". Cada grupo terá un portavoz. Elaborar en dúas estrofas a súa versión libre e positiva deste poema.
	10'	A través dos portavoces, poñer en común as diferentes versións de cada grupo (positivización e estrofas libres).
	5'	Conclusión 1: Recoller as aportacións da sesión a nivel xeral de clase. Conclusión 2: Colgar as estrofas libres de todos os grupos en clase e a positivización do poema con "está permitido".
<u>Temporalización:</u>	3r TRIMESTRE	

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“QUEDA PROHIBIDO”

*Queda prohibido chorar sen aprender,
érgome un día sen saber qué facer,
ter medo aos recordos,
sentirme só algunha vez.*

*Queda prohibido non sorír aos problemas,
no loitar polo que quero,
abandonalo todo por ter medo,
non converter en realidade os meus soños.*

*Queda prohibido non demostrarche o meu amor,
facer que pagues as miñas dúbidas e o meu mal humor,
inventarme cousas que nunca ocorreron,
recordarche só cando non te teño.*

*Queda prohibido deixar aos meus amigos,
no intentar comprender o que vivimos,
chamarlles só cando lles necesito,
non ver que tamén nos somos distintos.*

*Queda prohibido non ser eu ante a xente,
finxir ante as persoas que non me importan,
facermes o gracioso con tal de que me recorden,
esquecer a toda a xente que me quere.*

*Queda prohibido non facer as cousas por min mesmo,
non crer no meu deus facer o meu destino,
ter medo á vida e aos seus castigos,
non vivir cada día como se fose un último suspiro.*

*Queda prohibido cotarte de menos sen alegrarme,
esqueceros momentos que me fixeron quererte,
todo porque os nosos camiños deixaron de abrazarse,
esquecer o noso pasado e pagalo co noso presente.*

*Queda prohibido non intentar comprender as persoas,
pensar que as súas vidas valen máis que a miña,*

*non saber que cada uno ten o seu camiño e a súa dicha,
 pensar que coa súa falta o mundo terminase.*

*Queda prohibido non crear a miña historia,
 deixar de dar as grazas á miña familia pola miña vida,
 non ter un momento para a xente que me necesita,
 non comprender que o que a vida nos dá, tamén nolo quita.*

ACTIVIDADES

- Presta atención ao vídeo.
- Lee atentamente o poema.
- **ACTIVIDADE INDIVIDUAL:** Escribe os tres valores que máis te chamaron a atención.

1-	
2-	
3-	

- **ACTIVIDADE EN PEQUENO GRUPO:** Este poema de Pablo Neruda prohíbenos todo o que pode afectar negativamente a nosa vida e dinos que temos que ser máis positivos e afrontalas cousas da vida de maneira optimista. Temos que loitar por aquilo que queremos e ter arredor as persoas que queremos e que queren o mellor para nos.
- En grupo de 5 persoas, modifícase dúas estrofas cambiando o “QUEDA PROHIBIDO” por “ESTÁ PERMITIDO” positivizando cada unha delas.

<u>POSITIVIZACIÓN ESTROFA 1</u>	<u>POSITIVIZACIÓN ESTROFA 2</u>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

<u>Título da actividade:</u>	"A túa árbore"	
<u>Tipo de actividade:</u>	Actividade de titoría. Centro de interese: Autocoñecemento	
<u>Descrición da actividade:</u>	Partindo de dous fragmentos das películas "En busca de la felicidade"y "Rocky IV ", esta actividade ten como obxectivo traballar valores como a constancia, loitan para conseguir os obxectivos, crer nun mesmo e que se dean conta de todo o conseguido.	
<u>Desenrrolo da actividade:</u>	<u>Tempo</u>	<u>Contidos</u>
	5'	Título e presentación da actividade
	10'	Vídeos
	10'	Actividade individual contestando preguntas sobre os fragmentos de películas
	15'	Actividade individual realizando a súa árbore, onde deben por nas mazás as cousas conseguidas e nas raíces as cualidades e aptitudes que lles axudaron a conseguir as metas.
	15'	Poñer en común a nivel da clase cales son as cualidades e aptitudes que nos axudan a conseguir o que queremos. Reflexionar sobre as preguntas contestadas a nivel individual dos dous fragmentos de películas.
	5'	Conclusión: Recoller as aportacións da sesión a nivel xeral da clase.
<u>Temporalización:</u>	3r TRIMESTRE	
<u>Recursos:</u>	<u>RRHH</u>	Titor/a
	<u>Económicos e materiais</u>	Fotocopias https://www.youtube.com/watch?v=oCj32hjByxc https://www.youtube.com/watch?v=cN4hEDBVjSQ
	<u>Organizativos</u>	Espazo: Aula clase Tempo: Hora de titoría

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE TITORÍA: (MATERIAL PARA O ALUMNADO)	

“A TÚA ÁRBORE”

- 1) Presta atención a estes dous fragmentos de películas.
- 2) ACTIVIDADE INDIVIDUAL: Contesta a estas preguntas sobre os dous fragmentos.

- Qué reflexións se poden extraer? ¿Qué ideas nos queren transmitir estes vídeos?

- De qué valores nos falan os dous fragmentos?

- Na película "En busca de la felicidad", o seu fillo lle conta una historia dun home, un barco e Deus. Qué nos amosa esta historia?

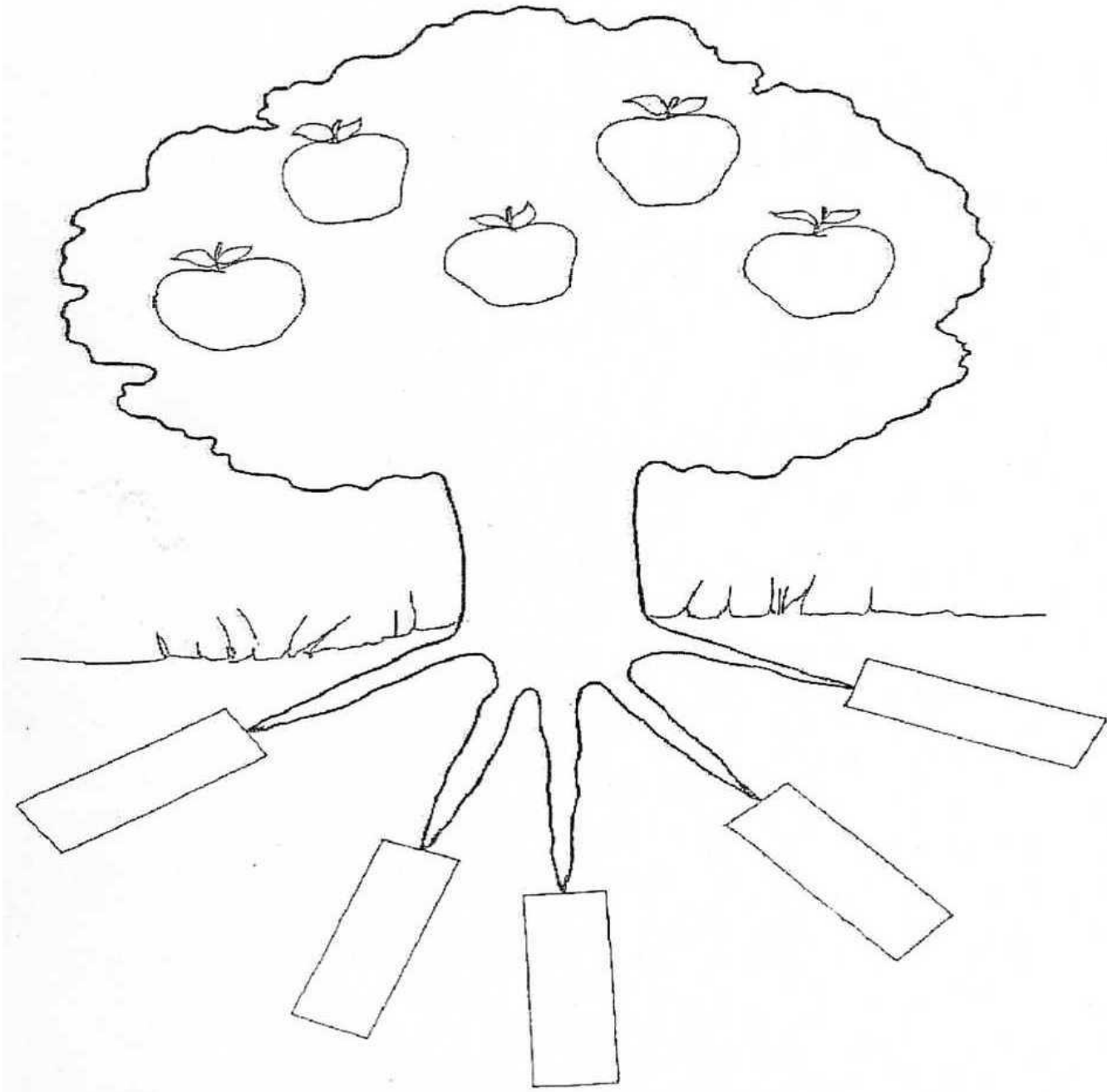
- Nesta película "Rocky IV ", o pai lle di ao fillo "Hasta que no empeces a crer en ti mesmo, non terás vida propia". A qué crees que se refire?

- 3) ACTIVIDADE INDIVIDUAL: A continuación tes un árbore que simboliza a túa autoestima, a túa árbore. Os froitos (as mazás) serían as cousas que alcanzaches no pasado e as raíces serían as cualidades e aptitudes que tes e que te axudaron a conseguilo.

As cualidades e aptitudes poden ser cualidades persoais (paciencia, valor,...), sociais (simpatía, capacidade de esoita....), intelectual (memoria, razoamento,...) os físicos (atractivo / a, axilidade, ...).

Todo froito necesita das raíces para crecer, ao igual que os hitos que ti conseguiches necesitan das cualidades que tes.

4) ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO: Poñer en común a nivel da clase cales soen ser as cualidades e aptitudes que nos axudan a conseguir o que queremos. Explica que contestaches a nivel individual ás preguntas sobre os fragmentos de películas que viches.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

16. ACTIVIDADES DE COHESIÓN.

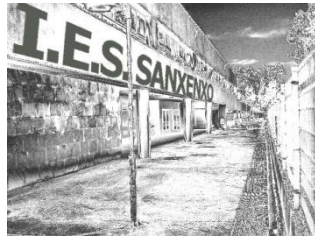

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE COHESIÓN: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

“OBRADOIRO DAS LETRAS GALEGAS”

Esta actividade realízase durante a Semana das Letras Galegas posiblemente saída á praia.

Unha destas actividades é realizar durante dúas horas uns obradoiros de lecturas. Os alumnos terán que escoller que lectura lerán aos seus titorizados/as, se realiza por parellas e estas parellas veñen determinadas polas parellas do Programa TEI, e o alumnado titorizado terá que agasallar cunha flor de papel ao seu titor/a.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE COHESIÓN: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

“GIMKHANA DE NADAL”

Esta actividade sempre se realiza o último día lectivo do 1º trimestre e dura dúas horas. Realízanse moitas actividades e os alumnos poñense por parellas. Estas parellas veñen determinadas polas parellas do Programa TEI, é dicir, cada alumno de primeiro co seu titor/a de terceiro.

As actividades da gymkhana son:

Facer un circuito traendo unha pelota de espuma na fronte sen que caia.

Relacionar fotos antigas dos profesores coas actuais.

Tirar un frisbee intentando tocar uns paus a diferente altura.

Debuxar a un profesor e que os compañeiros o acerten.

Dicir a maior cantidade de palabras posibles relacionadas con diferentes temas.

Realizar torres de persoas seguindo uns esquemas.

Xogar ao Xogo do Lince.

Tocar os obxectos que hay nunha bolsa e memorizalos.

Chutes a portería.

Xogar ao Pictionary.

Facer as máximas canastas que se poidan nun tempo determinado.

Escotar fragmentos de diferentes sintonías musicais e adivinalas.

Pasarse unha pelota sen tocala coas mans.

Construír a palabra máis longa coas letras que se lles da.

Adiviñar as 4 cifras dun candado para desencadear a un compañeiro.

Adiviñar palabras vendo soamente as tres primeiras letras.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE COHESIÓN: (MATERIAL PARA O PROFESORADO)	

“MANS NA ÁRBORE”

Esta actividade consiste en que poñades 5 calidades positivas do voso titor/a ou titorizado nos dedos dá man. Despois de pegar as dúas mans correspondentes as parellas do titor/a-titorizado non árbore dá clase dous alumnos titorizados.

Vos alumnos titorizados terán que haber feito a semana anterior un árbore para poñerlle as mans de todos. Ou arboré que máis guste, será colgado polo centro, fora das clases.

17. ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN E FORMACIÓN PERMANENTE.

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE VALIACIÓN:	

“DETECTIVES”

Durante esta sesión tratase que actuedes como uns bos detectives, que investiguedes sobre o voso titor/a o voso titorizado/da. Polo tanto, tendes que poñeros co voso titor/a ou voso titorizado/da e tendes que descubrir cousas sobre él ou ela contestando as preguntas da seguinte folla.

Se os facilitarán cartuliñas cortadas e no lado esquerdo tendes que poñer o nome e as cousas máis importantes do alumno/a titorizado/da e no lado dereito o mesmo pero sobre o alumno/a titor/a.

Decoralo como queiras e pedirle unha fotografía súa a voso titor/a o titorizado/da para poñela o próximo día na cartuliña. Cando estean todas as cartuliñas rematadas, se colgarán na clase dos alumnos titorizados.

Exemplo:

Titor/a o titorizado/da: .....

- Di unha ou máis aficións que tendes ou practiques
- Qué asignaturas se te dan mellor? E cales te custan máis?
- Quén son teus amigos/as?
- Cómo é túa familia?
- Tendes mascotas?
- Cál é teu prato preferido? É qué comida non te gusta nada?

- Qué tipo de música te gusta? É quén é teu cantante ou grupo de música preferido?
- Cál é teu programa de TV preferido? E serie?
- Qué tipo de películas te gustan?
- A qué lugares fuches de vacacións?
- Qué te gustaría ser de maior?
- Hai algo que te de medo ou respecto?
- Se te concederan a posibilidade de estar unha hora falando con unha persoa famosa, quén elixirías?
- Se poideras ir a calquera lugar da Terra, ónde? Por qué?

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE VALIACIÓN:	

“HEROES”

- 1) Presta atención ao fragmento da película “Heroes”.
- 2) ACTIVIDAD INDIVIDUAL: Contesta ás seguintes preguntas.

1. Fai unha breve reflexión sobre a importancia de formar parte dun grupo.
2. Qué papel teñen os diferentes integrantes do grupo?
3. Qué facilitaría a integración de Colo e qué a dificultaría?
4. Por qué crees que algúns compoñentes manifestan unha actitude de rechazo hacia Colo?
5. Se foras integrante do grupo, ¿cómo actuarías?
6. Se foras o titor de Colo e te explicara a súa situación, cómo actuarías para favorecer a súa integración?

3) ACTIVIDADE EN PEQUENO GRUPO: En grupos de 4-5 persoas, intentade dar posibles respostas a este caso:

Xoán ten 12 anos e fai 1º da ESO. É un neno moi sociable co resto dos seus compañeiros e profesores, é participativo en todas as actividades e sempre sacou boas notas. A pesar de isto, este ano ten uns compañeiros de clase que mostran certas actitudes de menosprezo cara el: e o insultan, ríense del (pola súa axenda, a súa roupa, a súa forma de hablar, etc.), e collenlle as cousas, cando vai ó ximnasio e escondenlle a roupa, nunca o escollen cando fan grupos de traballo, non se queren sentar xunto a el, etc. A pesar de todo isto, Xoán segue intentando ao longo do curso participar en todas as actividades de aula, relacionarse con todo o mundo (incluso con aqueles que o menosprezan). Últimamente, se mostra máis triste e menos participativo, ponse a traballar só, non busca a compañía dos outros, en algunhas materias baixou as notas e cando os compañeiros se rín móstrase máis nervioso e agresivo.

4) ACTIVIDADE EN GRAN GRUPO: Poñede en común a nivel de clase, o traballado tanto nas preguntas sobre o fragmento da película “Heroes” como no caso de Xoán.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE VALIACIÓN:	

“NOSO ESCUDO”

Durante esta sesión tratase de que fagades un escudo co voso titor/a o titorizado/a que vos represente como equipo y decorándoo como queirades. Ten que ser un escudo onde se reflexen as vosas cualidades persoais máis positivas e as vosas aficións. Tamen podedes poñer algunha cousa que conseguirades ou queirades conseguir no futuro. O escudo dividirase en tantas seccións como aspectos queirades representar e pode ter a forma que decidades entre os dos.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

	PROGRAMA TEI Titoría entre Iguais	
	ACTIVIDADES DE VALIACIÓN:	

“CARTA DE DESPEDIDA”

Durante esta sesión tratase de que os alumnos fagan unha carta de despedida e agradecemento polo seu titor/a ou titorizado/a. A poden decorar como queiran ou engadir algunha foto dos dous.

Os titorizados/as teñen que escribir o que queiran dicirlle, dándolle as grazas por todo o que lles han axudado ou os consellos que lles han dado, rememorando momentos vividos durante o curso escolar, etc.

Os titores / as deben escribir súa carta motivando seu titorizado/a para que siga traballando o bo clima de inclusión de todos os alumnos do Instituto. Ademais, lles poden dar consellos para cursos posteriores, transmitirlles valores como a importancia do esforzo e a constancia, etc.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies_sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

18. DIPLOMA DE RECOÑECEMENTO COMO TITOR/A E COLABORADOR/A.

	XUNTA DE GALICIA CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA	I.E.S. SANXENXO Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra) Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies_sanxenxo@edu.xunta.es Páxina web: http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo
PROGRAMA TITORÍA ENTRE IGUAIS RECOÑECEMENTO COMO TITOR/A		
<p>O IES SANXENXO AGRADECE O ESFORZÓ O COMPROMISO E A ACTITUDE POSITIVA DEMOSTRADO DURANTE TODO O CURSO 2015-2016, DENTRO DO "PROGRAMA DE TITORÍA ENTRE IGUAIS TEI" E POR ISO COMPLACENOS RECOÑECER A SÚA LABOR COMO TITOR/A.</p>		
E PARA QUE ASÍ CONSTE, ASINAMOS O PRESENTE DOCUMENTO		
NOME E APELIDOS		
PORTONOVO, DE DE 2016		
	_____ ASDO, A DIRECTORA ALBA FUENTES SÁNCHEZ	

	XUNTA DE GALICIA CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA	I.E.S. SANXENXO Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra) Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies_sanxenxo@edu.xunta.es Páxina web: http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo
PROGRAMA TITORÍA ENTRE IGUAIS RECOÑECEMENTO COMO COLABORADOR/A		
<p>O IES SANXENXO AGRADECE O ESFORZÓ O COMPROMISO E A ACTITUDE POSITIVA DEMOSTRADO DURANTE TODO O CURSO 2015-2016, DENTRO DO "PROGRAMA DE TITORÍA ENTRE IGUAIS TEI" E POR ISO COMPLACENOS RECOÑECER A SÚA LABOR COMO COLABORADOR/A.</p>		
E PARA QUE ASÍ CONSTE, ASINAMOS O PRESENTE DOCUMENTO		
NOME E APELIDOS		
PORTONOVO, DE DE 2016		
	_____ ASDO, A DIRECTORA ALBA FUENTES SÁNCHEZ	

19. RECURSOS

Os recursos necesarios para realizar o programa son asignados coa aprobación do mesmo. Son recursos ordinarios doutras actividades docentes, tanto a nivel de asignación horaria, como económicos e organizativos.

Recursos 	Humanos	Directos: coordinador/a, profesorado 1º e 3º (titores/as).
		Indirectos: dirección, equipo docente, nais, pais, alumnado e persoal non docente.
	Económicos	Irrelevantes. Débese ter en conta que a formación do profesorado entra ata do plan de formación permanente e que a formación de alumnado é a cargo do coordinador do proxecto. A nivel de centro: fotocopias.
Organizativos	Planificar as titorías curriculares entre o alumnado de 1º e 3º de ESO na mesma franxa horaria. Habilitar espazos físicos para a formación, as reunións entre alumnos/as e as de avaliación co coordinador. Aula ordinaria, Biblioteca, sala de xuntas.	

20. TEMPORIZACIÓN E PROCESO DA IMPLEMENTACIÓN.

Actuación	Temporización	Horario	Contido	Persoa responsable
Sesión informativa alumnado titor.	Segunda semana de setembro para 3ºESO.	Horario de titoría.	Power Point Curtas Actividades	Titores/as Coordinación
Solicitud do alumnado titor/a	Ao final da sesión informativa	10 minutos	Listado do alumnado	Titores/as Coordinación
Sesión informativa alumnado titorizado.	Primeira semana lectiva en setembro. (1ºESO)	Titorías.	Tríptico Power Point Curtas Actividades	Titores/as Coordinación
Valoración das necesidades do alumnado titorizado	Proposta do prof. titor na última reunión do equipo docente. Outubro	20 minutos	Traspaso da información entre primaria e secundaria	Titores/as Equipo docente
Valoración das competencias do alumnado titor/a	Proposta do prof. titor na última reunión do equipo docente. Outubro	20 minutos	Achegas do profesorado de 2ºESO	Titores/as Equipo docente
Sesión formativa ao alumnado titor	Primeira semana de outubro.	Titorías	Tríptico Power Point Curtas Actividades	Titores/as Coordinación

Entrega do nomeamento oficial do alumnado titor/a ou colaborador/a	Ao final sesión formativa titores/as.	10 minutos	Entrega dos diplomas?	Dirección Coordinación
Entrega do carné de titor/a ou colaborador/a	Ao final sesión formativa titores	10 minutos	Carné TEI	Dirección Coordinación
Difusión dos nomeamento do alumnado titor	Ao final sesión formativa titores	10 minutos	Colgar fotografías na web do centro.	Dirección Coordinación
Asignación das parellas ou equipos de titores/as e titorizados/as.	Segunda semana Outubro.	2 horas	Relación entre competencias e necesidades.	Coordinación Equipo directivo
Presentación de titores e titorizados.	Segunda semana outubro.	1 hora.	Presentación, entrevistas e actividades cooperativas.	Titores/as Coordinación
Fotografías das parellas ou equipos de titores/as e titorizados/as.	Ao final da sesión presentación (T+t)	10 minutos	Colgar fotografías na web do centro.	Dirección Coordinación Titores/as
Avaliación trimestral e formación continuada de titores/as	1 por trimestre - última sem. Nov. - última sem. Feb. - última sem. Maio	1 hora (titoría)	Valoración do trimestre do TEI, centros de interese e resolución de casos	Titores/as Coordinación

Encuentro trimestral de tutores/as e titorizados/as (cohesión)	1 por trimestre	1 o 2 horas	Actividades dos centros de interese	Tutores/as Coordinación
Actividades de tutoría para tutores/as	3 por trimestre - Autoestima - Inclusión - Autocoñecemento	1 hora/sesión	Actividades dos centros de interese	Tutores/as Coordinación
Actividades de tutoría para titorizados/as	3 por trimestre - Autoestima - Inclusión - Autocoñecemento	1 hora/sesión	Actividades dos centros de interese	Tutores/as Coordinación
Entrega de diplomas de recoñecemento	Ao final de curso	1 hora	Diploma de recoñecemento	Dirección Coordinación Tutores/as
Avaliación do programa	Final de curso -Alumnos final Maio -Profesorado en xuño -Dirección en xuño	Alum. → 1hora Prof. → 15min. Dir. → 15min.	Obxectivos procedementos	Dirección Coordinación Tutores/as
Memoria	Final de curso	3 horas	Valoración do alumnado, familias, profesorado e dirección	Coordinación

21. AVALIACIÓN E MEMORIA

Avaliación do programa

Realizarase unha avaliación (equipo docente e alumnado) sobre a eficacia e a eficiencia do programa, valorando e concretando os resultados obtidos en relación co plantexamento inicial. Tanto os profesores como os alumnos que participan no proxecto deberán cumprimentar (trimestralmente e a final de curso) unha ficha de seguimento que servirá para recoller opinións, valoracións e propostas de mellora.

Memoria e propostas de mellora

Unha vez finalizado o programa e coas avaliacións do equipo docente e do alumnado, realizarase unha memoria do proxecto facendo unha comparativa entre obxectivos iniciais e resultados obtidos. Igualmente valoraranse as propostas para mellorar, que xurdiron de calquera dos membros da comunidade educativa implicados no programa. Os responsables da súa realización serán o Coordinador do programa e algunha das persoas do equipo directivo.

• **Ficha de seguimento alumnos (trimestral):**

Sobre o programa e as intervencións realizadas.

• **Memoria alumnos (o final de curso):**

Sobre o programa e as intervencións realizadas.

• **Valoración dos profesores titores o equipo docente:**

Sobre programa, procedementos e resultados.

• **Valoración do equipo directivo:**

Sobre programa, procedemento e resultados.

Equipo TEI IES Sanxenxo

Comunicado prensa

COMUNICADO Á PRENSA

A partir de xaneiro do 2016, en catro institutos da comarca, I.E.S. de Vilalonga, I.E.S. de Sanxenxo, I.E.S de Bizocas (O Grove) e Bouza Brey de Vilagarcía, comezaremos a aplicación do programa TEI (titorización entre iguais).

Trátase dun proxecto educativo innovador para mellorar a integración escolar, a convivencia entre o alumnado e, principalmente, para evitar o acoso escolar.

O programa TEI (“titorización entre iguais”), é un programa baseado no acompañamento de alumnos de 3º de ESO a alumnos de 1º de ESO (novos no centro). Cada alumno e alumna de 1º de ESO será titorizado por un compañeiro ou compañeira de 3º de ESO, que estará preto del coa finalidade de axudalo na súa integración no centro, diminuír a súa inseguridade, mediar nos conflitos, actuar como referente para a mellora da autoestima e diminuír os desequilibrios de forzas que orixinan o acoso escolar.

Na aplicación do TEI, sensibilizarase ao alumnado contra o acoso escolar e a favor dun modelo de relación entre compañeiros baseado no respecto mutuo, na corresponsabilidade e na solidariedade.

Este modelo de relación entre compañeiros será reforzado nas horas de titoría e en distintos momentos ao longo do curso. Nestas sesións en cada centro os coordinadores do programa, o departamento de orientación e os titores e titoras dos alumnos de 1º e 3º levarán a cabo unha serie de actividades, dinámicas e encontros para conseguir os obxectivos deste programa.

Durante esta primeira parte do curso, unha parte do profesorado destes centros citados realizaron conxuntamente un curso para aplicación do programa TEI, nos institutos de Vilalonga e Sanxenxo. O curso foi coordinado polo CEFORE de Pontevedra (Centro de Formación e Recursos) e impartido por Andrés González Bellido, psicólogo e orientador no Instituto Front Maritim de Barcelona, creador deste programa que está a desenvolverse en 350 centros educativos de toda España.

(Para máis información sobre o programa TEI e o problema do acoso escolar recomendamos ver en RTVE a la carta no programa crónicas o capítulo dedicado ao acoso escolar)

Seguiremos informando da aplicación deste programa.

Un saúdo:

Estimado/a pai/nai /titor/a:

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

Con esta carta queremos poñer no seu coñecemento que a partir de xaneiro do 2016 comezaremos no I.E.S Sanxenxo un proxecto educativo innovador para mellorar a integración escolar, a convivencia entre o alumnado e, principalmente, para evitar o acoso escolar.

Trátase do programa TEI (“titorización entre iguais”), un programa no que cada alumno e alumna de 1º de ESO será titorizado por un compañeiro ou compañeira de 3º de ESO, que estará preto del coa finalidade de axudalo na súa integración no centro, diminuír a súa inseguridade, mediar nos conflitos, actuar como referente para a mellora da autoestima e diminuír os desequilibrios de forzas que orixinan o acoso escolar.

Este programa foi aprobado polo Claustro de Profesores e polo Consello Escolar. Na súa aplicación, sensibilizarase ao alumnado contra o acoso escolar e a favor dun modelo de relación entre compañeiros baseado no respecto mutuo, na corresponsabilidade e na solidariedade.

Este modelo de relación entre compañeiros será reforzado nas horas de titoría e en distintos momentos ao longo do curso. Nestas sesións, o coordinador do programa, a orientadora e os tutores dos alumnos de 1º e 3º levarán a cabo unha serie de actividades, dinámicas e encontros para conseguir os obxectivos deste programa.

Contamos co apoio e colaboración de vostedes, pais e nais, para animar aos seus fillos na participación neste programa.

Un saúdo:

Directora IES Sanxenxo

Alba Fuentes Sánchez

Recortes prensa

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

I.E.S. SANXENXO
Baltar s/n - 36970 Portonovo (Pontevedra)
Tefl. 986 724 108 - e-mail: ies.sanxenxo@edu.xunta.es
Páxina web: <http://www.edu.xunta.es/centros/iessanxenxo>

Carta do Conselleiro

XUNTA DE GALICIA
Conselleiro de Cultura, Educación
e Ordenación Universitaria

galicia

Román Rodríguez González

Dª Alba Fuentes Sánchez
Directora
IES de Sanxenxo
R/ Baltar, s/n
36970 Sanxenxo

Estimada directora,

Póñome en contacto con vostede para darlle os parabéns, e a través de vostede a todos os compoñentes da comunidade educativa do IES de Sanxenxo implicados na iniciativa, polo excelente traballo que están a realizar co programa de titores que pretende acadar a tolerancia cero co acoso escolar.

Como sabe, a consellería que me honra dirixir está apostando pola convivencia escolar, conscientes da súa importancia na consecución da excelencia educativa pola que seguimos a traballar. Galicia foi pioneira no estado español co protocolo de prevención, detección e tratamento do acoso escolar presentado en maio de 2013. A Lei 4/2011 de convivencia e participación da comunidade educativa veu a consolidar esta aposta.

Pero de non existir centros como o IES de Sanxenxo, que leva á práctica a teoría legislativa, de nada serviría todo este esforzo normativo. En hora boa, xa que logo, ao alumnado de terceiro que participa no programa de titores. Eles, facendo un exercicio de compromiso e responsabilidade, facilitan a integración dos rapaces e rapazas que acaban de chegar ao centro.

Reciban unha forte aperta,

Santiago de Compostela, 10 de marzo de 2016